

Маладзечна, Вілейка, Смаргонь, Ашмяны, Валожын, Мядзел, Астравец, Мінск

рэгіянальная газета

31 студзеня 2003 года

№ 5 (406)
Выходзіць па пятніцах

ПАНОС Тэлетыдзень

Навіны рэгіёну

Семінар у этнакласе

ВІЛЕЙКА. 24 студзеня ў СШ № 4 прайшоў навукова-практычны семінар "Выхаванне пераемніка і носьбіта мясцовых мастацкіх традыцый, развіццё лепшых якасцей асобы". Мерапрыемствы праводзіліся вучнямі 6 "Е" этнакласа, кіраўнік якога Таццяна Адамовіч. У семінары ўдзельнічалі гурт "Талуцяначка" з вёскі Талуць і распрацоўшчык эксперыментальнага курса "Этнашкола" Ілля Сучкоў.

Віталь ПАЎЛОЎСКІ.

Пасля перапынку

ВАЛОЖЫН. У панядзелак у Канюшаўшчыне зноў адкрыўся магазін. Крама "Тавары паўсядзённага попыту" належыць раённай спажывецкай кааперацыі.
У вёсцы амаль год не працаваў магазін. Не было прадаўца. Цяпер сюды завезлі прадуктовых тавараў на 3 мільёны рублёў. У першы дзень выручылі 250 тысяч рублёў.

Наталля ШТЭЙНЕР.

Справа Каламійца

МАЛАДЗЕЧНА. У сераду ў Маладзечна прыбыла група работнікаў кіеўскай пракуратуры, якая займаецца расследаваннем прычынаў смерці ўкраінскага медыябізнесмена і журналіста Міхаіла Каламійца. Яны наведалі Маладзечанскую міжрайпракуратуру, сустракаліся з маладзечанцамі, якія бачылі Каламійца ў апошнія дні яго жыцця. Нагадаем, цела кіяўляніна 30 кастрычніка мінулага года знайшлі ў Маладзечанскім раёне ў лесе павешаным.

Аддзел інфармацыі "РГ".

Крымінальнае трыо

МЯДЗЕЛ. Работнікамі райаддзела ўнутраных спраў прыпынена дзейнасць крымінальнай групоўкі, якая спецыялізавалася на крадзяжах у жыхароў Кабыльніка. Тройца, у склад якой уваходзіў мужчына і дзве маладзіцы, не грэбавала прадуктамі харчавання, тазікамі з лазняў, скралі нават труса.

Алесь ВЫСОЦКІ.

Паедуць у Ліду

АСТРАВЕЦ. На гэтым тыдні прайшоў адборачны тур на абласны конкурс народных інструментаў сярод вучняў музычных школ, які адбудзецца 23 лютага ў Лідзе. На конкурс паедзе вучань Алены Кулевіч баяніст Сяргей Максімовіч з Кямелішак і выхаванка Алены Капыловай цымбалістка Інэса Шучка з Астравецкай дзіцячай музычнай школы. Наступным этапам спаборніцтваў будзе рэспубліканскі конкурс у Пінску.

Яўгенія МАНЦЭВІЧ.

Абакралі два касцёлы

У ноч на 25 студзеня злодзеі абрабавалі адразу два касцёлы: у вёсках Міхалішкі Астравецкага раёна і Засвір Мядзельскага. Здарэнні па свайму почырку настолькі падобныя, што можна амаль без сумнення сказаць: дзейнічалі адны і тыя ж злачынцы. Праўда, ёсць у гэтым і некаторыя цікавыя асаблівасці.

Прыбіральшчыца касцёла ў Міхалішках Ванда Янкоўская першая ўбачыла сляды крадзяжу. Фота Мікалая ХАДАСЕВІЧА

Вёска Засвір

Хутчэй за ўсё злодзеі спачатку пабывалі тут. Вечарам даяркі вярталіся дадому і бачылі, што ў касцёле гарэла святло. Падумалі, што жыхар Засвіра Іосіф Худы, які там дапамагае ксяндзу, паліць печку. Але не скемілі, што ў чацвер грэць будынак не мае сэнсу. Толькі ў суботу раніцай прыбіральшчыца ўбачыла адсутнасць рэчаў.

Сакратар касцёльнага камітэта Яніна Кісель сказала, што ўкралі не самыя каштоўныя прадметы. Гналіся за золатам, якога там проста не было. Тым не менш, ксёндз Гуслаў, калі прыехала міліцыя, ацаніў страту на суму больш за мільён рублёў.

Залезлі злачынцы ў касцёл даволі дзіўна. Спачатку спрабавалі выламаць уваходныя дзверы — не атрымалася. Тады прапілавалі краты на акне. Гэта павінна было заняць нейкі час, бо дыяметр прута складае 18 мм. Ніхто працэсу іх працы не бачыў, і гэта ўжо не дзіўна — у вёсцы жыве менш за 80 чалавек, амаль усе пенсіянеры. Адтуліна, праз якую залезлі ўнутр, настолькі малая, што туды нават паўнацэннае дзіця не пралезе. Адны дзеці гэта рабіць не маглі, бо ўнутры злачынцы цягалі такія рэчы, якія аднаму даросламу не пад сілу.

На пытанне, хто б гэта мог зрабіць, жыхары вёскі Засвір толькі паціскаюць плячыма. Але адразу заяўляюць, што наўрад ці хто з мясцовых.

Вёска Міхалішкі

Абрабавалі касцёл Святога Міхала Архангела, які з'яўляецца адным з самых старажытных у нашым рэгіёне (пабудаваны ў 1653 годзе). Сёлета касцёлу спаўняецца 350 гадоў.

Прыбіральшчыца касцёла Ванда Янкоўская першая ўбачыла прапажу ікон. Асабліва каштоўнай была адна, якая напісаная ў 18 стагоддзі.

Злодзеі перапілавалі краты, залезлі ў захрыстую і зноў жа перапілавалі завесы на дзвярах, каб трапіць у асноўнае памяшканне касцёла, дзе віселі іконы. Але спачатку знайшлі ў скрыні ключ, з дапамогай якога адчынілі дзверы знутры на вуліцу — цяпер ужо маглі заходзіць дарослыя. Запалілі адну свечку. Адкрыць яшчэ адно памяшканне не ўдалося. Знялі іконы, забралі кубак. На адным стале скінутыя рэчы ставілі назад, на другім – пакідалі раскіданымі.

У касцёле ў Міхалішках засталіся сляды злодзеяў. На кратах знайшлі кусок світэра, а на абрусе — сляды ад ботаў новай мадэлі.

Хто б гэта мог зрабіць? Жыхары зноў жа паціскаюць плячыма. Кажуць, што шмат хто бывае ў касцёле: і турысты, і жыхары. І асабліва добра ведалі, дзе ляжаць ключы і як здымаюцца іконы, будаўнікі, якія раней рамантавалі касцёл.

Яшчэ дададзім, што ў свой час некалькі гадоў таму якраз гэтыя два касцёлы ўжо рабавалі. Тады страты былі невялікія.

Мікалай ХАДАСЕВІЧ.

Намеснік начальніка Мядзельскага РАУС Іван Сымановіч паведаміў, што ў Засвірскім касцёле былі скрадзены 2 келіхі з жоўтага металу і харугва. Гэтыя рэчы не вельмі каштоўныя. Сума скрадзенага дакладна не вядомая – усё было набыта ў Польшчы. Даяркі, якія ў 5 гадзін міналі касцёл, бачылі там святло і чулі гук рухавіка машыны. Узбуджаная справа па 205 артыкуле, частцы 1. Злачынства лічыцца не цяжкім. Справа не можа быць закрытай, а пры адсутнасці складу злачынства толькі прыпыняецца. І калі з'яўляюцца новыя падазроныя – яе аднаўляюць. Іван Сымановіч выказаў думку аб сувязі злачынстваў у Засвіры і ў Міхалішках. У апошніх бачылі белы ВАЗ 2104 або 2102.

Па словах начальніка вышуку Астравецкага РАУС Віталя Рынкевіча, у касцёле ў Міхалішках выкралі 2 каштоўныя іконы: "Маці Божая Ружанкова" пачатку 19 ст., напісаная на палатне, і "Святой Ганны і Юахіма" пачатку 18 ст., напісаная на дрэве, а таксама ваза, што не ўяўляе значнай каштоўнасці. Сума скрадзеных рэчаў устанаўліваецца. Асоб, якія падазраюцца, пакуль няма.

Яўгенія МАНЦЭВІЧ.

Падпілаваныя краты ў Засвірскім касцёле. Фота Яўгеніі МАНЦЭВІЧ.

Кумпячкоў ужо наеліся

Чаму амерыканскія кумпячкі такія вялікія? Загадчык ветлабараторыі Альфонс Пятрашка адказаў, што парода такая і корм добры. Хаця на самой справе ніхто не ведае, якія кумпячкі мы ядзім і цяпер: імпартныя або айчынныя

3-я старонка

Салдат Монтэ-Касіна

Ветэран другой сусветнай вайны Якуб Конан:
— Я шмат разоў глядзеў смерці ў вочы. І калі я думаю пра тыя жахі, якія давялося перажыць падчас сталінскіх лагераў, мне здаецца, што няшчасце было на кожным кроку. І ўсё ж... побач ішло шчасце.

6-7 старонкі

Спяшайцеся ўдзельнічаць!

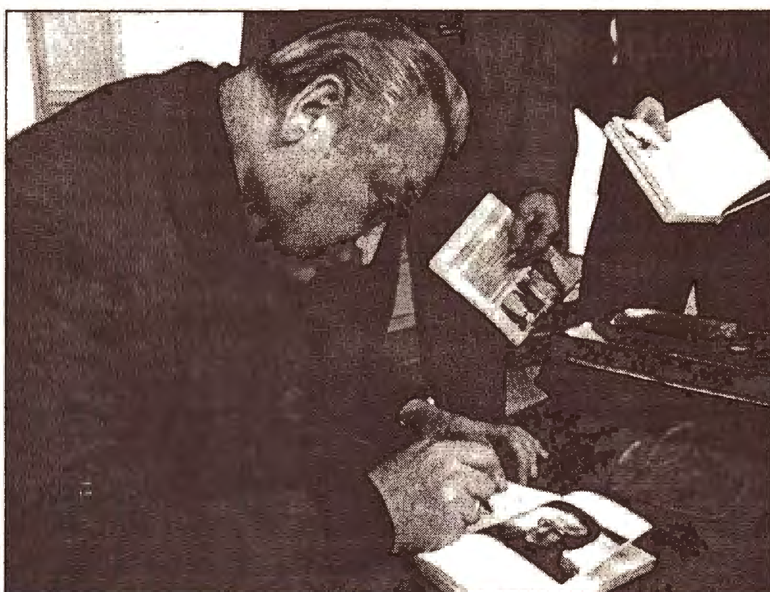

На спартыўнай старонцы вы знойдзеце пытанні першага этапа конкурсу на веданне правіл розных відаў спорту.

9-я старонка

Хто ён, Генадзь Бураўкін?

МАЛАДЗЕЧНА. Ці трэба вам гаварыць, хто такі Генадзь Бураўкін? Мабыць, не. Сам ён таксама так лічыць: "Які ж я тады знакаміты, калі буду расказваць пра сябе? Ды і, як кажуць, добра пра сябе гаварыць няёмка, а дрэнна гаварыць не хочацца." Так пачалася яго сустрэча з маладзечанцамі 22 студзеня ў музычнай школе. Паэт чытаў свае вершы з трох зборнікаў. Гэта "Выбранае" (1998г.); "Паміж зоркай і свечкай" (2000г.), кніга, якой Генадзь Мікалаевіч скончыў XX стагоддзе (дарэчы, яна пабачыла свет ў маладзечанскай друкарні "Перамога"); і яго першы зборнік у XXI стагоддзі "Чытаю тайнапіс вачэй" (2001г.). На літаратурнай вечарыне прагучалі таксама яшчэ неапублікаваныя творы.

Генадзь Бураўкін спяшаўся на цягнік, але, нягледзячы на гэта, у канцы сустрэчы даў аўтографы ўсім жадаючым. Фота Яўгеніі МАНЦЭВІЧ.

Вершы

Генадзь Бураўкін эмацыянальна чытаў свае вершы, трымаючы кнігу то ў правай, то ў левай руцэ, а свабоднай рукой размахваў у паветры, перадаючы настрой твора. Пры словах "Беларусь адгукалася, значыць не ўмёрла, Беларусь не знямела, а значыць, жыве" ён трымаў руку на сэрцы. Распавядаючы аб прыгожых ножках дзяўчат ("І мне таксама міні даспадобы, хоць я ўжо і спазніўся ў жаніхі"), усміхаўся юнацкай бадзёрай усмешкай. Калі ўпэўніваў нас у тым, што "І памру я белай варонай, не збіраючыся чарнець", сціскаў руку ў кулак, быццам паказваў сваю настойлівасць. А чытаючы верш "Скрыпка", вадзіў рукой, нібы трымаў смычок. Ну, а калі ўжо скончыў адзін са сваіх вершаў словамі "Непрыгожых жанчын не бывае, проста шмат невідушчых мужчын", уся зала проста ўзарвалася апладысментамі.

Прагучалі там і "калючыя", як сказаў Генадзь Бураўкін, вершы: "Улада", "Дарваўся", "Але ж", "Папытайце філарэта" – і такі знакаміты твор, як "Малітва", што быў пакладзены Эдуардам Ханком на музыку.

Генадзь Мікалаевіч пазнаёміў маладзечанцаў са сваімі творчымі планамі на бліжэйшы час. У друкарні ўжо ляжыць гатовая кніга "Жураўліная пара" з асеннім настроем. У яе ўваходзяць вершы канца стагоддзя. Таксама напалову напісаны яшчэ адзін зборнік "Лісты да запатрабавання". Вершы ў гэтай кнізе, як пісьмы на пошце. Чалавек прыходзіць і пытае: "Ці ёсць што для мяне?" Так і паэт спадзяецца, што людзі знойдуць нешта сваё ў гэтых вершах і адчуюць патрэбу ў іх.

Наркомаўка і тарашкевіца

Генадзь Бураўкін з радасцю адказваў на пытанні слухачоў. Здалося, што абсалютна ўсе пытанні зацікавілі паэта. Выказваючыся наконт існавання двух варыянтаў моў – тарашкевіцы і наркомаўкі, – ён сказаў, што тут гаворка ідзе аб жыцці мовы. "Калі не будзе боязі, што мова знікне, давайце навядзём парадак. Наша мова павінна быць блізкая народу, тут спяшацца нельга. Канешне, лепш было б пакінуць мяккія знакі, як у тарашкевіцы. Бо некаторыя людзі так і гавораць, як пішуць: "снег" з цвёрдым "с". Але казаць глёбус або плян мне нязручна".

Аб «Полымі» і інтэлігенцы

Генадзь Мікалаевіч выказаў думку аб невясёлай перспектыве часопіса "Полымя". "Уся наша класіка прайшла праз гэты часопіс: Ніл Гілевіч, Іван Мележ, Васіль Быкаў і іншыя. Аднойчы адзін з пісьменнікаў сказаў: "Што ўсё Быкаў і Быкаў? У мяне такі самы білет члена Сюза пісьменнікаў!" Так, білет аднолькавы, а вось талент розны. Сёння групоўка "Полымя" не такая таленавітая. Чалавек, які паважае сябе, цяпер туды не пойдзе".

Яшчэ адно пытанне тычылася сходу мінскай інтэлігенцыі. Генадзь Бураўкін сказаў, што хутчэй за ўсё сутычка, якая адбылася там паміж Станіславам Шушкевічам і Анатолем Белым, была спланаванай правакацыяй. Зямляк маладзечанцаў Пётр Краўчанка быў выбраны на Усебеларускі з'езд інтэлігенцыі. "А ў дэталі яго адысеі, – сказаў Генадзь Мікалаевіч, – я не ўлазіў".

Будзе ўлада – будзе гімн

Паэт лічыць, што, як зменіцца ўлада, паўстане пытанне аб новым гімне Беларусі. "Мы пайшлі па ўзору Расіі, калі на тую ж музыку, у дадзеным выпадку Сакалоўскага, былі пакладзены новыя словы Карызны. Гімн – самая ўрачыстая песня краіны. Гэта ж здзек – так пісаць." Ды і ўвогуле, Генадзь Бураўкін лічыць, што пры напісанні новага гімна былі парушаны аўтарскія правы. Унук Клімковіча і адна з яго дачок былі катэгарычна супраць, каб верш іх бацькі і дзеда быў выкарыстаны як верш новага гімна. Была зроблена яшчэ адна этычная памылка: Карызна не з'яўляецца сааўтарам Клімковіча, а толькі адрэдагаваў яго тэкст. "Сённяшні гімн не з'яўляецца гімнам новай Беларусі. А калі мы хочам вярнуцца да савецкіх часоў, то ён падыходзіць. Я, напрыклад, лічу, што песня Васіля Раінчыка і Леаніда Брынчака "Жыві, Беларусь" не горшая".

Дык усё-такі, хто ён, Генадзь Бураўкін? Так, ён паэт, але ў першую чаргу – паэт нашай роднай Беларусі і проста чалавек, які любіць свой край... "А калі не спяваць аб Радзіме, дык навошта наогул спяваць?" Што тут яшчэ можна дадаць?..

Яўгенія МАНЦЭВІЧ.

РЭПЕРТУАР Мінскага абласнога драматычнага тэатра на люты

РАНІШНІЯ СПЕКТАКЛІ

21 пятніца 10.00 **"Буслік супраць Кадука"** (муз. казка-трылер) Георгій Марчук

ВЯЧЭРНІЯ СПЕКТАКЛІ

1 субота 17.00, 2 нядзеля 17.00 **"Сільвія"** (меладрама-трагікамедыя пра каханне) А.Герні

5 серада 19.00 **"Без мяне мяне жанілі"** (камедыя ў 2-х дзеях) Франц Ксавер Кроц

8 субота 17.00 **"Камедыя"** (камедыя ў 2-х дзеях паводле твораў К.Марашэўскага і Ф.Аляхновіча) Уладзімір Рудаў

11 аўторак 19.00 **"Прынц Мамабук"** (камедыя-гратэск у 2-х дзеях) Аляксей Дудараў

12 серада 19.00 **"Чорная нявеста"** (меладрама ў 2-х дзеях) Жан Ануй

13 чацвер 19.00 **"Хочаш вер – хочаш не вер"** (жартоўная камедыя ў 2-х дзеях) Юрый Вута

15 субота 17.00 **"На другі дзень Сёмухі"** (сцэнічны жарт у 3-х дзеях на драматургічнай аснове "Прымакоў" Янкі Купалы) Юрый Вута

19 серада 19.00 **"Кім"** (меладрама ў 2-х дзеях) Аляксей Дудараў

22 субота 17.00 **"Характары"** (лірычная камедыя) Васіль Шукшын

25 аўторак 19.00 **"Секс па перапісцы"** (трагікамедыя ў 2-х дзеях) Лявон Вашко

26 серада 19.00 **"Восем закаханых жанчын"** (сямейны дэтэктыў у 2-х дзеях) Рабер Тама

27 чацвер 19.00 **"Вечар"** (лірычная меладрама) Аляксей Дудараў

Мастацкі кіраўнік – заслужаны дзеяч культуры Рэспублікі Беларусь Мікалай МАЦКЕВІЧ.

Прэм'ера

Сёння калектыў Мінскага абласнога тэатра нарадуе сваіх прыхільнікаў чарговай прэм'ерай – гэта меладрама-трагікамедыя пра каханне (так вызначыў жанр рэжысёр) "Сільвія" А.Герні.

Галоўны герой Грэг апынуўся перад выбарам паміж жонкай і сабакам. Што ж пераважыць? Каханне да жонкі ці любоў і прывязанасць да сабакі?

У пастаноўцы занятыя: Таццяна Грасевіч, Ірына Кляпацкая, Яўген Іўковіч, Андрыян Барткевіч, Сяргей Карзей, Ірына Камышава, Людміла Рошчына, Эмілія Ларыёнава.

Валянціна ШЫКАВЕЦ.

«Беларусь. Гістарычныя вандроўкі»

Дзіцячы гістарычны літаратурна-мастацкі конкурс

МГА "Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына" запрашае школьнікаў Беларусі 12-14-гадовага ўзросту ўзяць удзел у конкурсе "Беларусь". Гістарычныя вандроўкі".

Конкурс праводзіцца па намінацыях:

1. Творы на гістарычную тэму: пра значныя падзеі, славутыя асобы гісторыі Беларусі, гістарычныя помнікі (сачыненне, балада, паэма, вершы, паданне).
2. Жывапісныя творы, прысвечаныя гістарычным падзеям, славутым асобам, помнікам гісторыі. (Фармат графічных і жывапісных прац да 70 см па вялікім баку. Кожная праца павінна быць падпісана друкаваным шрыфтам на зваротным баку).

Калектыўныя працы павінны мець суправаджальны ліст. Усе працы павінны мець зваротны адрас, прозвішча і імя ўдзельніка, узрост, па магчымасці кантактныя тэлефоны.

У сувязі з 450-годдзем Рэфармацыі, асаблівая ўвага будзе надавацца работам, прысвечаным XVI стагоддзю Беларусі.

Работы прымаюцца да 15 красавіка 2003 года. Пераможцы конкурсу атрымаюць каштоўныя ўзнагароды.

Працы накіроўваць на адрас: 220050, г.Мінск, вул.Рэвалюцыйная, 15. МГА "ЗБС "Бацькаўшчына".

Літаратурныя творы можна накіроўваць электроннай поштай: zbsb@lingvo.minsk.by

Кантактны тэлефон 289-31-94.

Рэпертуар Мінскага абласнога тэатра лялек «Батлейка» на люты 2003 года

2 нядзеля 12.00 Ул. Грамовіч **"Тыграня Петрык"**

9 нядзеля 12.00 Р.Осцер **"Прывітанне для Малпачкі"**

15 субота 12.00 В.Швэмбергер. **"Маша і Мядзведзь"**

16 нядзеля 12.00 П.Васючэнка. **"Страшнік Гам"**

22 субота 12.00 П.Васючэнка. **"Новы Калабок"**

22 субота 17.00 П.Васючэнка. **"Яна і я"** (для дарослых)

23 нядзеля 12.00 С.Кавалёў. **"Заяц варыць піва"**

23 нядзеля 17.00 П.Васючэнка. **"Здарэнне з маёрам Кавалёвым і ягоным носам"** (для дарослых)

Чакаем вас па адрасе: вул. Драздовіча, 5-в.

Прозвішчы–2003

ВАЛОЖЫН. Па апошніх дадзеных пашпартна-візавай службы, у раёне жыве 144 чалавекі з прозвішчам, якое паходзіць ад назвы такой сваволнай, але заўсёды добрай жывёліны – казы.

36 чалавек маюць прозвішча Козел, 71 – Казлоўскі (ая), 30 – Казлоў (ва), 4 – Казловіч, 3 – Казко.

І была яшчэ адна жанчына з прозвішчам Казадой. Але яна нядаўна выйшла замуж і змяніла яго.

Наталля ШТЭЙНЕР.

Самы папулярны

МЯДЗЕЛ. Летась найбольш дзяцей у раёне назвалі Аляксандрамі — 13. Яшчэ для хлопчыкаў папулярнымі імёнамі былі Уладзіслаў і Дзмітрый (па 10).

А дзяўчат часцей за ўсё называлі Ганнамі і Лізаветамі — па 8, Анастасіямі і Палінамі — па 7. Сярод новых жыхароў раёна ёсць і Аляўціна, Руслана, Эмануіл, Давід і Алесь.

Алесь ВЫСОЦКІ.

Кумпячкоў ужо наеліся

МАЛАДЗЕЧНА. Каля году на калгасным рынку гандлявалі курынымі кумпячкамі. Іх прадалі больш за 800 кілаграмаў.

З 16 студзеня ветэрынарная служба Мінсельгасхарчу Беларусі поўнасцю забараніла увоз у краіну курынага мяса з амерыканскага штата Каліфорнія. Прычынай стала афіцыйнае паведамленне беларускаму боку па лініі міжнароднага эпізаатычнага бюро аб тым, што ў гэтым штаце ўведзены каранцін з-за ўспышкі курынай хваробы Ньюкасла. Яна не з'яўляецца небяспечнай для чалавека, але смяротная для птушкі.

Забарону на ўвоз у Беларусь курынага мяса з Каліфорніі ў галіновым міністэрстве разглядаюць перш за ўсё як неабходныя меры па ахове пагалоўя нашых птушкафабрык. Пасля аздараўлення птушкі ў ЗША ветэрынарная служба Беларусі разгледзіць пытанне аб аднаўленні імпарту кумпячкоў.

У Маладзечна кумпячкі прывозілі з мінскіх аптовых складаў. У дадатак прыкладаўся пакет дакументаў. Сюды ўваходзіла ветэрынарнае пасведчанне, у якім быў дазвол на гандаль кумпячкамі. А таксама вынікі даследаванняў на радыяцыю, наяўнасць у іх кішэчнай інфекцыі (сальманелёзу). Другі дакумент – пасведчанне якасці кумпячкоў. У ім указвалася дата забою. І дата выпрацоўкі. Яшчэ быў указаны тэрмін рэалізацыі. Ён пачынаецца з даты забою. Захоўваць кумпячкі можна тры месяцы. Калі кумпячкі ў глыбокай замарозцы і паказчыкі лабараторных даследаванняў у норме, тэрмін захавання павялічваецца.

Усе гэтыя дакументы бралі там, дзе атрымлівалі тавар.

Паўторныя даследаванні ў Маладзечне не праводзіліся. Гэтага ніхто і не патрабаваў. Лабараторыя ветэрынарна-санітарнай экспертызы рынку і раённы цэнтр гігіены і эпідэміялогіі правяралі наяўнасць гэтых дакументаў. Калі ў ветлабараторыі сумняваліся ў якасці, рабілі пробу варкай.

На пытанне, чаму амерыканскія кумпячкі такія вялікія, загадчык ветлабараторыі Альфонс Пятрашка адказаў, што парода такая і корм добры. "Хаця на самой справе ніхто не ведае, якія кумпячкі мы ядзім і цяпер: імпартныя або айчынныя. Што напішуць у дакументах, на этыкетках, тое і прачытаем", — дадаў ён.

Напрыклад, у пятніцу курыных кумпячкоў на пастаянным іх месцы гандлю не было. А калі наведвальнікі рынку прыпомняць, вытворцам на этыкетках былі пазначаны Смалявічы, Мінск.

Ірына РАБУШКА.

Курыныя кумпячкі – нацыянальная страва беларуса. Як калісьці ў Савецкім Саюзе селядцы івасі (куды яны падзеліся?). Хутка аб «ножках Буша», магчыма, прыйдзецца забыць. Хаця яны былі такімі смачнымі...

Фота IREX/ProMedia.

Запас бяды не чыніць

У сродках масавай інфармацыі распаўсюдзілі навіну пра тое, што ў рэспубліку часова забаронены пастаўкі каліфарнійскіх (ЗША) курыных кумпячкоў у сувязі са знаходжаннем у іх курынай чумы – хваробы, небяспечнай для айчыннай птушкі. І хоць было напісана, што айчынны спажывец не пацерпіць, я вырашыў зрабіць запас.

На аптовым рынку ў Мінску ўпакоўка кумпячкоў (15 кг) каштуе 32 700 рублёў, ці 2180 за 1 кг. На ўпакоўцы ёсць уся неабходная спажыўцу інфармацыя: дата вырабу, тэрмін і рэжым захоўвання (ён складае 1 год, захоўваць іх трэба пры тэмпературы -18 градусаў), штамп ветэрынарнага агляду і нават нумар прадпрыемства, па якім можна вылічыць, на якой птушкафабрыцы выгадаваны кураняты.

Купля адной упакоўкі "ножак Буша" застрахавала мяне на бліжэйшую будучыню ад магчымых перабояў з пастаўкамі кумпячкоў і іх падаражаннем, а калі ўлічваць, што кумпячкі ў Вілейцы на рынку каштуюць 3300 рублёў, я яшчэ і зэканоміў 16800.

Ігар КІЦІКАЎ, Вілейка.

Курсы валют НБ РБ

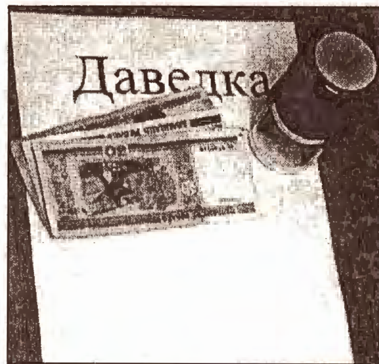
	23.01 руб.	30.01 руб.
Долар ЗША	1938,00	1947,00
Еўра	2072,50	2119,50
Злоты	501,36	511,76
Літ	600,16	613,98
Расійскі рубель	60,93	61,23

«Вулічныя» курсы ў Маладзечне

Долар	1930/1955	1940/1965

Маладзечна
Цэны на рынку

Прадукты	Цана (руб.) 22.01	29.01
Кілбаса с/вялен., 1 кг	11300	10500
Сасіскі, 1 кг	4900	4510
Селядзец, 1 кг	2500	2500
Рыс, 1 кг	740	740
Грэчка, 1 кг	1050	1100
Цукар, 1 кг	1000	1045
Яйкі курыныя, 1 дзес.	1200	1250
Алей, 1 л	1650	1550
Маянэз, 200 г	430	450
Кава «Пеле, 100 г	2000	2000
Шпроты, бляшанка 160 г	600	600
Соус там.«Мінскі», 0,5 л	600	630
Цыбуля рэпчатая, 1 кг	700	750
Капуста, 1 кг	790	790
Морква, 1 кг	700	720
Лімоны, 1 кг	2400	2400
Апельсіны, 1 кг	1700	1650
Сялянскія прадукты		
Малако, 1 л	700	700
Смятана, 1 л	2000	2000
Масла, 1 кг	4000	4000
Тварог, 1 кг	1800	1700
Яйкі курыныя, 1 дзес.	1800	1600
Бульба, 1 вядро	3500	3000
Яблыкі, 1 кг	1300	1200

Фота Алега ГАРУНОВІЧА.

За ўсё трэба плаціць

26 студзеня 2002 года гарвыканкам зрабіў крок да пераводу школ на рэйкі самаакупляльнасці. Быў зацверджаны спіс платных паслуг, якія і будуць аказваць школы з 1 лютага 2003 года

У гэты спіс трапілі як і традыцыйныя для школ спосабы зарobку грошай (здача ў арэнду басейнаў, трэнажорных залаў), так і новыя. Напрыклад, даведкі для навучэнцаў цяпер стануць платнымі. Кошт адной складае 120 рублёў. Яшчэ адно новаўвядзенне – ксеракопія (96 рублёў за ліст).

Змены будуць тычыцца і настаўнікаў. Каб атрымаць даведку для налічэння пенсіі, давядзецца заплаціць 1200 рублёў, даведка аб сярэдняй заработнай плаце або пацвярджэнні стажу абыдзецца ў 540 рублёў.

Дублікат згубленага атэстата альбо пасведчання аб адукацыі ацэньваецца ў 10-разовым памеры ад кошту арыгінала. Падрыхтоўка дзяцей 5-6-гадовага ўзросту да школы і заняткі ў школе для адораных таксама стануць платнымі.

Выручка ад гэтых паслуг будзе пераводзіцца на спецыяльны рахунак, які кантралюе гарана. Ён, дарэчы, будзе вяртаць гэтыя грошы назад у залежнасці ад планаў школы.

Алег ГАРУНОВІЧ.

■ ЭКАНОМІКА

Усё вышэй і вышэй!

З 20 снежня кошт кубічнага метра халоднай вады ўзрос з 74,56 да 111,83 рубля, плата за ацяпленне (1 гігакалорыя) – з 13357,57 да 16696,25 рубля. Гэта было не першае павышэнне тарыфаў за 2002 год. А ў лютым зноў плануецца падняць тарыфы.

Цяпер, калі плацельшчыкі будуць разлічвацца за камунальныя паслугі мінулага месяца, іх чакае яшчэ адзін сюрпрыз: з 15 студзеня ўзраслі тарыфы на прыродны і звадкаваны газ і электраэнергію. Цяпер 1 кубічны метр прыроднага газу каштуе 139,1 рубля для шматпавярховых дамоў і 92,8 рубля для дамоў з газавым ацяпленнем. Раней кошт быў 103 і 79,3 рубля адпаведна. Цана звадкаванага газу ўзрасла з 275 да 371,25 рубля.

Што тычыцца электраэнергіі, то цяпер кошт аднаго кілавата складзе 64,6 рубля (да 15 студзеня – 47,2). Атрымліваецца, што месяц па тарыфах на газ і электраэнергію разбіваецца на дзве паловы. Да 15 студзеня тарыфы былі адны, пасля – ўзраслі. Як вылічыць, колькі газу і энергіі было ўжыта ў кожнай палове паасобку?

Сёння мінімальны заробак складае 40670 рублёў. Прыкладна столькі каштуе і "пакет" камунальных паслуг, уключаючы газ, электраэнергію, ацяпленне і плату за тэлефон, ваду і іншае.

Алег ГАРУНОВІЧ.

■ СТАРЫ АЛЬБОМ

11 «Б». Маладзечанская беларуская гімназія – выпуск 1993 года. 1-ы рад: Алена Гайдук, Марына Голуб, Вікторыя Верацяк (залатая медалістка), Тацяна Мацылевіч, Ірына Сергіевіч, Вікторыя Шыман, Алена Канючэнка. 2-і рад: Наталля Пляхімовіч, Алена Ганчыеўская (сярэбраная медалістка), Наталля Рабушка (сярэбраная медалістка), Галіна Малінец (класны кіраўнік), Тацяна Чаеўская, Ірына Бяляцкая, Марына Вайткевіч. 3-і рад: Вольга Сыракваш, Наталля Малінец (сярэбраная медалістка), Алена Папроцкая, Ірына Рудакоўская, Вольга Баркоўская (сярэбраная медалістка).

Дзявоцкі батальён

1 лютага ў большасці школ і гімназій пройдуць вечары сустрэчы. І зноў былыя выпускнікі сядуць за школьныя парты. Успомняць сваё дзяцінства і юнацтва.

МАЛАДЗЕЧНА. У маім 11 "Б" вучыліся адны дзяўчаты. Пяцёра з іх закончылі гімназію з медалямі. Гэта гуманітарны клас. Які і стаў першым выпускам (яшчэ і 11 "А") Маладзечанскай беларускай гімназіі. Толькі па гімназічнай праграме мы вучыліся 2 гады – 10 і 11 клас. Увогуле, хадзілі ў школу 10 гадоў. З 6 класа адразу скокнулі ў 8-ы. На 11-годку тады пераходзілі. У гімназічны клас збіралі нас з усёй паралелі.

Класным кіраўніком была настаўніца беларускай мовы і літаратуры Галіна Уладзіміраўна Малінец. У клас трапіла яе малодшая дачка Наталля. Яна закончыла гімназію з сярэбраным медалём. Цяпер — ветэрынарны ўрач. Мне давялося сядзець з ёй за адной партай. Спачатку думала, што канец мне будзе. Уявіце: маці-настаўніца, выдатніца ды яшчэ надзвычай спакойная дзяўчына. Карацей кажучы, для яе існавала толькі вучоба. А я чалавек рухавы і з гумарам. Урэшце, падчас урокаў навучыла Наташу ў крыжыкі-нулікі гуляць, танчыкі, марскі бой, іншыя забаўлялкі. Навят сама потым прасіла. Я ж яшчэ і з суседкай з іншай парты пасрывала ў шашкі гуляць. Асабліва на сусветнай мастацкай культуры.

Вось на хіміі не да гульняў было. Настаўніца так ціха гаварыла, што прыходзілася вамасы за вушы закладваць і садзіцца бліжэй. Напэўна, і зараз кожны з нас памятае хімічныя формулы. На фізіцы нас "трэсла" прыкладна раз у 2 тыдні. Гэта былі самастойныя, практычныя, лабараторныя... Але тое, што ў фізічкі нельга спісаць... лухта. На біялогіі дык і зусім забываўся сваё імя. Колькі каля дошкі ні стаяў, столькі да цябе настаўніца па розных імёнах звярталася. Прыпамінаецца і алгебра з геаметрыяй. Нам трэба было некалькі разоў тлумачыць тэму. Мы ж гуманітарыі. Настаўніца ніяк гэтага не магла ўцяміць. У чарговы раз пытаецца: "Усё зразумела?". "Канешне, не", — адказвалі мы. А яна нам: "Ну, і не трэба".

Ды што заняткі. Часта ўсім класам хадзілі на вячоркі ў 11 "А". Яны ж матэматыкі! Вось дзе прыемнае з карысным можна было спалучыць!

Пасля школы ніхто з нашых дзяўчат, вядома, матэматыкам не стаў. Бухгалтары, эканамісты ёсць. Так як і фельчар, артыстка, зубны тэхнік, псіхолаг... Амаль усе маюць вышэйшую адукацыю.

Прайшло ўжо 10 гадоў. Заўтра вечар сустрэчы...

Ірына РАБУШКА.

■ АДУКАЦЫЯ

Сіла, якая дапаможа

МАЛАДЗЕЧНА. Нашу размову з дырэктарам СШ №5 Яўгенам Макарэвічам я пачаў з наіўнага пытання: дык ці патрэбны навучальным установам апякунскія саветы? Адказ, які я пачуў, пераканаў, што патрэбны.

Прычына гэтаму вельмі банальная: у дзяржавы няма грошай. Гарана, які фінансуе ўсе школы горада, свае абавязкі выконвае амаль цалкам. Але тых "абавязкаў" хапае бадай што на зарплату настаўнікам і метадычную літаратуру. А вось што рабіць з бягучым рамонтам або якімі іншымі выдаткамі – пытанне, якое школа самастойна наўрад ці вырашыць. І менавіта тут спатрэбіцца дапамога апякунскага савета.

Вось некаторыя прыклады.

Да 1 верасня ўсяго 20 дзён. Праводка, якую не мянялі з 1957 года (тады яе і праклалі), прыйшла ў поўную непрыгоднасць. Гарана, канешне, паабяцаў даць рабочых, але дзе іх узяць? Будуюцца Палац культуры і СШ №14. І толькі ўмяшальніцтва апякунскага савета вырашыла сітуацыю.

Альбо такі факт: СШ №5 з 2001 года не атрымлівае шкло. І зноў дапамог савет.

— Гэта тая сіла, якая можа рэальна дапамагчы школе, — гаворыць Яўген Макарэвіч. – Калі параўноўваць падмогу апякунскага савета і гарана – атрымаецца прыблізна 50 на 50. Дзяржава больш дапамагае грашыма, савет – справамі.

Цяпер наконт складу апякунскага савета СШ №5. Усяго там 15 чалавек. Па аднаму ад класа. Некаторыя класы не да канца зразумелі мэту існавання савета. Палічылі, што ён існуе толькі для матэрыяльнай дапамогі. Таму іх прадстаўнікі не сталі апекунамі школы. Маўляў, у нас саміх грошай не хапае. Але гэта адна з задач. Хоць і самая галоўная. Трэба яшчэ дапамагаць наладжваць масавыя мерапрыемствы і турыстычныя паездкі ў якасці арганізатара альбо наглядчыка за дзецьмі.

Большасць класаў без праблем вызначыла дэлегатаў. Выбралі найбольш паважаных і заможных прадстаўнікоў – тых, хто можа і, галоўнае, хоча дапамагчы школе. У склад савета ўвайшлі не толькі бацькі навучэнцаў, але і шэфы. Гэта тыя прадпрыемствы, за якімі напачатку вучэбнага года "замацавалі" школу. СШ №5 дасталіся "Маладзечнагандаль", грузавы аўтапарк №2 і станказавод. Апошняму, дарэчы, таксама не перашкодзіў апякунскі савет. Таму ад яго няма дапамогі: старшынёй савета выбралі Казіміра Ганчарыка, дырэктара Маладзечанскай паляўнічай гаспадаркі.

Ёсць і такая з'ява: прадпрыемствы аказваюць дапамогу, прычым істотную, а ўваходзіць у савет апекуноў адмаўляюцца. Чаму? Складана адказаць. Магчыма, не жадаюць мець адказнасці. Лішняя адказнасць – лішнія турботы. Але добра, што яны, няхай і так, неафіцыйна, турбуюцца аб школе.

Нельга было не пагутарыць і са старшынёй апякунскага савета Казімірам Ганчарыкам. Са школай №5 яго звязвае дачка, вучаніца 1 класа. Дарэчы, Казімір Ганчарык строга раздзяляе сваю пасаду ў савеце і вучобу дачкі. Таму на яе адзнакі рэагуе адэкватна. Аб прычынах працы ў савеце гаворыць, што хоча проста дапамагчы школе. Дапамога, дарэчы, не забірае шмат сродкаў і часу —можна некалькі тысяч у год траціць і на школу. Сямейны бюджэт вытрымае. Сваё службовае становішча Казімір Ганчарык напрамую не выкарыстоўвае для падтрымкі. Але як дырэктар паляўнічай гаспадаркі стараецца ўздзейнічаць на іншых высокапастаўленых асоб у інтарэсах школы.

Алег ГАРУНОВІЧ.

■ БАРДАЎСКАЯ ПЕСНЯ

Спяём разам

МАЛАДЗЕЧНА. 23 студзеня на базе беларускай гімназіі прайшоў гарадскі конкурс бардаўскай песні "Спяём разам з сябрамі". Яго арганізавалі цэнтр пазашкольнай работы і цэнтр мастацкай творчасці.

У конкурсе ўдзельнічалі вучні 4-11 класаў. Дзеці спявалі бардаўскія, турыстычныя, лірычныя песні, а таксама аўтарскія, ці новыя. Апошніх было менш. Гэта песні, якія школьнікі напісалі самі. Выкарысталі і тэкст знакамітага беларускага паэта і пісьменніка Уладзіміра Караткевіча. Ягоныя словы паклалі на музыку.

На конкурс завіталі і госці. Сярод іх – беларускі бард Лявон Тышкевіч, маладзечанцы Аляксандр Бялоў, Сяргей Петухоў, трыо "Фіеста". Усе яны ўвайшлі ў склад журы.

Гран-пры атрымаў дуэт з гімназіі – Таня Бойка і Таня Пішчака. У намінацыі аўтарская, ці новая песня перамагла Оля Папкова з СШ №3. Пераможцы і дыпламанты I, II, і III ступеняў атрымалі прызы ад "Дыліс-Касметык".

Ірына РАБУШКА.

Прачытаў – перадай другому

Такія словы, напісаныя рукою падпольшчыкаў у час фашысцкай акупацыі, былі на лістоўках, выдадзеных у падпольных партызанскіх друкарнях.

Гэтыя словы ўпаўне можна скарыстаць і сёння, вядома, у іншых абставінах. Скажам, на паліцы вашай бібліятэкі гадамі стаяць прачытаныя кнігі, дык вазьміце і аднясіце ў бліжэйшую бібліятэку. Так робяць некаторыя жыхары пасёлка Нарач (Купа). За мінулы год імі перададзена ў пасялковую бібліятэку 137 кніг. Сярод добраахвотных сяброў – дырэктар Нарацкай СШ №2 Валянціна Дзямідка, настаўніца гэтай школы Лілія Чарняўская, настаўнік рэспубліканскага аздараўленчага лагера "Зубраня" Анатоль Ісаеў, пакаеўка пансіяната "Нарачанскі бераг" Галіна Вяль, мастак Аляксандр Суднікаў. Ахвяраваныя кнігі знаходзяцца на асобнай паліцы, а таксама на стэндзе "Спяшайцеся рабіць дабро".

Міхась ЧАРНЯЎСКІ.

■ КОНКУРС

Мы такія падобныя і такія розныя

МАЛАДЗЕЧНА. 25 студзеня ў Палацы культуры прайшла шоу-праграма блізнят "Ты – гэта я, я – гэта ты". Паміж сабой спаборнічала 5 пар блізнятаў. Арганізавау гэтую праграму цэнтр мастацкай творчасці навучэнцаў. Галоўнымі рэжысёрамі сталі дзеці і іх бацькі.

Самыя маленькія і самыя артыстычныя ўдзельнікі конкурсу блізнятаў Іван і Аляксандр Ждановічы. Фота Ірыны РАБУШКІ.

У першым конкурсе блізняты расказвалі пра сябе і сваю сям'ю. Хтосьці верш склаў, а хто і песню прысвяціў. Потым канкурсантам вядучыя і гледачы задавалі пытанні. Усім, канешне, было цікава, як адрозніваюць блізнят.

Сябры ніколі не блытаюць. Пра маці і казаць няма чаго. Маўляў, гэта толькі для незнаёмых блізняты аднолькавыя. А яны ж такія розныя! Заўсёды сярод іх ёсць лідэр, і неабавязкова старэйшае дзіця. Настаўнікі ў школах садзяць іх за розныя парты. Так і запамінаюць: хто з кім сядзіць. Казалі, што вельмі цяжка, калі ў класе вучацца блізняты. Вядома ж, памяняюцца паміж сабой адзеннем, здагадайся потым, хто ёсць хто. Альбо вывучаць урокі папалам, памяняюцца акулярамі і адказваюць на ўроках адзін за другога.

Другі конкурс – "Мы артысты". Гэта хатняе заданне. Тут дзеці і нават бацькі змаглі паказаць усе свае здольнасці. Апладысментам не сціхалі.

Трэці конкурс – паказ мадэляў казачных касцюмаў. Дзеці прыбраліся ў цыганак, клоунаў, петрушак. Падчас конкурсу можна было ўпэўніцца, што блізняты сапраўды розныя. Напрыклад, наладзіліся ў Бабу Ягу і Фею ці ў Пэпі-доўгую панчоху і Чырвоны Капялюшык.

Журы складалася з 5-ці чалавек. Супер-блізнятамі сталі Дар'я і Аляксандр Ільіны. Пераможцам уручылі насценныя гадзіннікі. Астатнім падарылі цацкі.

Ірына РАБУШКА.

Шлях «у нікуды»...

МАЛАДЗЕЧНА. Пасля таго, як закрылі выцвярэзнік, п'яных прывозяць у рэанімацыйнае аддзяленне гарадской бальніцы. У гэтым аддзяленні 8,3% лятальных зыходаў, з іх 0,3% — ад алкагольнага атручвання.

З 1 па 28 студзеня ў рэанімацыі пабывала 14 п'яных у алкагольнай коме. Звычайна іх прывозяць пад вечар. Аднаго з 10 п'яных пасля таго, як пройдзе хмель, забіраюць сваякі. Астатніх адпускаюць "у нікуды".

У рэанімацыйным аддзяленні 9 ложкаў. Звычайна ўсе занятыя. Па словах загадчыка рэанімацыйнага аддзялення Пятра Шугалы, прывесці ў прытомнасць п'янога каштуе каля 30 тысяч рублёў. Плюс электраэнергія, вада і, канешне, работа медперсаналу і каштоўны час. П'яных фіксуюць (проста кажучы, прывязваюць) прасцінай і спецыяльнымі вяроўкамі да ложкаў. Адны ціхенька спяць. Іншых "цягне на подзвігі". Мацюкаюцца, абражаюць, лезуць біцца да медсясцёр. Неабходны час, каб п'яны праспаўся. Потым нічога не памятае. Побач з гэтымі хворымі часта ляжаць іншыя... пасля аперацыі.

Узрост п'яных, што трапляюць у рэанімацыю, вагаецца ў межах 16-80 гадоў. Аднойчы 82-гадовы дзядуля "перабраў". Кабана закалоў дый адсвяткаваў. Гадоў 5 таму, прыпамінае П.Шугала, пілі ў асноўным мужчыны 20-40 гадоў. А цяпер і жанчыны таксама. Доктар кажа, колькасць п'яных залежыць ад зарплаты, святаў... Дарэчы, з 10-гадовага вопыту доктар заўважае, што лягчэй дзяжурыць у каталіцкія святы. У праваслаўныя – п'яных нашмат больш. Увогуле, у цёплую пару года іх менш, чым у халодную. У гэтую ж марозную зіму ў 60-70% п'яных былі абмаражэнні. Такіх потым у адпаведнае аддзяленне адпраўляюць. 80% п'яных трапляюць яшчэ з якім-небудзь спадарожным захворваннем ці нажавым раненнем, чэрапна-мазгавой траўмай.

Разап'ем на траіх... Фота IREX/ProMedia.

«Алкагольныя» пытанні да доктара

— Што такое запой?

— Наш арганізм сам выпрацоўвае пэўную колькасць алкаголю. Калі яго не хапае, то ў ім узнікае патрэба.

Да таго ж у арганізме чалавека ёсць фермент, які разбурае алкаголь. Калі ён перастае выпрацоўвацца, становіцца дрэнна. Ад чалавека можа пахнуць ацэтонам. Атрымліваецца эфект "бадуна" і хочацца выпіць. Арганізм пачынае ленавацца. І прасцейшым ратункам у гэтым выпадку, на жаль, становіцца шклянка гарэлкі.

— Што трэба рабіць, каб не ап'янець?

— Не піць. Тады не адбудзецца тое, пра што я расказаў. Хаця, канешне, важна, хто п'е, што, калі, з кім і колькі.

Напрыклад, у чырвоным віне ёсць пэўныя вітамінныя і мінеральныя комплексы. Французы нават у вену яго ўводзяць. На нашых людзей алкаголь уздзейнічае інакш. Таму ад кашлю замест віна лепш усё ж такі піць малако з мёдам ці чай з малінавым варэннем.

— Ці дапамагае кадзіраванне ад п'янства?

— Самы лепшы паратунак, калі чалавек сам сабе скажа "не". Чалавек, які сарвецца пасля кадзіравання, п'е яшчэ больш.

— Праўда, што медыкі співаюцца часцей за іншых?

Думаю, што не. Калі такое адбываецца, усяму віной псіхаэмацыянальныя стрэсы. Я і сам спірт у студэнцкія гады пакаштаваў. Гэта лекі, а яны смачнымі не бываюць.

Ірына РАБУШКА.

Хвароба за свае грошы

МАЛАДЗЕЧНА. У горадзе і раёне 2021 хворы на хранічны алкагалізм. Сярод іх 280 жанчын. Ёсць і 57 падлеткаў, у якіх выявілі алкагольную залежнасць. Яшчэ 2980 хворых лечыцца ананімна.

Усе яны стаяць на ўліку ў гарадскім псіханеўралагічным дыспансеры (ПНД). Галоўны ўрач ПНД Мікалай Сураўцаў лічыць, што алкагалізм – гэта хвароба, якую чалавек купляе за свае грошы. Ён і расказвае пра гэтую хваробу.

Галоўны ўрач Маладзечанскага псіханеўралагічнага дыспансера Мікалай Сураўцаў. Фота Ірыны РАБУШКІ.

Мужчыны співаюцца за 5-12 гадоў. Усё пачынаецца так. Спачатку п'янеюць ад маленькай колькасці выпітага. Потым ужо і вялікая колькасць не бярэ. З узрастаннем алкагольнай залежнасці фарміруецца пахмельны сіндром, з'яўляюцца правалы памяці. Запоі становяцца больш працяглымі. Бывае, у зацяжным запоі арганізм так атручаны, што чалавек і піць не можа, і не можа не піць. З далейшым развіццём алкагольнай залежнасці чалавек зноў пачынае п'янець ад малых доз. Гэта трывожны сігнал. З яго пачынаецца выражаная алкагольная дэградацыя.

Любая паўза за сталом запаўняецца чаркай. У алкаголікаў з'яўляецца спецыфічны гумар. І, напэўна, самае страшнае для мужчын-алкаголікаў, — ён не ведае, што такое секс у цвярозым стане. І без чаркі нічога не можа зрабіць.

Кажуць, калі гіне жанчына, то і род таксама. Яны становяцца алкагалічкамі значна хутчэй за мужчын. Дастаткова 3-5 гадоў. А вылечыць іх складаней.

Калі падлетак пачынае ўжываць спіртное з 14 гадоў, то да 18 ён становіцца алкаголікам. Часцей дзеці пачынаюць піць ў нешчаслівых, няпоўных сем'ях альбо ў тых, дзе напружаныя адносіны, шмат сварацца. Дзеці алкаголікаў маюць большую рызыку захварэць на алкагалізм.

Да кожнага алкаголіка — індывідуальны падыход лячэння. Ёсць і такія метады: робяць уколы ці ўшываюць у мышцу таблетку. Чалавеку пры гэтым кажуць, што памрэ пасля першай выпітай чаркі. Экстрасэнсы прапануюць адсячы энергетычны хвост. Найбольш папулярны спосаб лячэння алкаголікаў – кадзіраванне. Тым, хто рашыўся лячыцца, варта ведаць, што толькі на 7-10 дзень можна пачынаць лячэнне. Усе гэтыя дні нельга піць. Да гэтага лечаць ускладненні алкагольнага атручвання, выводзяць з запою. Мужчыны лягчэй пагаджаюцца кадзіравацца. Жанчыны цяжэй: "Няўжо я такая алкагалічка, што ўжо пара кадзіравацца".

Кадзіраванне не заўсёды вырашае праблему. Варта, каб чалавек захацеў перамагчы хваробу. Здараецца такое, што на наступны дзень просяць раскадзіраваць. А доктар не мае права адмовіць.

Ірына РАБУШКА.

■ ЭКСПРЭС-АПЫТАННЕ МАЛАДЗЕЧАНЦАЎ

Ці варта ўжываць алкаголь?

Андрэй Горбач, беспрацоўны:

— 150 грамаў шампанскага ці крыху чырвонага віна на свята можна выпіць. Але беларусы лыжкай піць не ўмеюць. Мы адносімся да нацыі, якая шмат п'е. А п'ём ад безвыходнасці. І вінаватая ў гэтым — дзяржава.

Наталля Мушавец, мастачка:

— Варта, але ва ўмеранай колькасці. І да наступлення добрага настрою. Лепш піць чырвонае віно. Ім можна лячыцца. А калі піць 1-2 літры піва ў дзень, то будзе разбурацца печань.

Сяргей Фядотаў, беспрацоўны:

— Трэба. 50 грамаў у тыдзень пасля лазні. Лепш добрага віна ці гарэлкі. А ёй ці спіртам можна панізіць тэмпературу цела ці прадэзінфіцыраваць рану. Гэта ж можна рабіць і знутры.

Віктар Травіцкі, прадавец:

— Не. Калі толькі па святах. Прыкладам, віно ці каньяк. У тое, што віном альбо іншым алкагольным напоем можна лячыцца ад кашлю ці іншых хваробаў, не веру. Наадварот, ад алкаголю трэба лячыцца.

Падрыхтавала Ірына РАБУШКА.

■ АПЫТАННЕ

Жывеш – выпіць хочацца...

"Жывеш — выпіць хочацца, вып'еш — жыць хочацца" — жарт, які апошнім часам становіцца рэальнасцю. Чым горш людзі жывуць, тым адпаведна яны часцей заглядаюць у чарку.

Дакладна цяжка падлічыць, колькі ў нас тых, хто п'е, ці наогул неўжывае. І што людзі п'юць? Як часта? Каб адказаць на такія пытанні, мы звярнуліся да жыхароў нашага рэгіёну.

Атрымалася, што толькі дзве жанчыны і адзін мужчына з апытаных не дакранаюцца да алкагольных напояў. Астатнія такой неабходнасці перад сабой не бачаць. Палова жанчын і дзяўчат аддалі перавагу, што поўнасцю зразумела, віну добрай якасці. Таксама не супраць слабаалкагольных — шампанскага і піва. 10% жанчын з пачуццём, выразнасцю прызналіся, што эфект гарэлкі цяжка замяніць якім-небудзь іншым напоем. Толькі 5% прыгажунь любяць элітны для сярэднестатыстычнага беларуса марціні.

Мужчыны на моцныя градусы таксама не налягаюць, што можа стаць для многіх адкрыццём. На першым месцы, вядома, піва. 23% мужчын усё ж схіляюцца да "надзейнай" гарэлкі. Не адмаўляюцца і ад добрага віна.

Большасць з апытаных выпівае не больш за 2 разы на месяц, што не можа не выклікаць аптымістычнага настрою. Не ведаем, што мелі на ўвазе людзі, якія п'юць толькі на святы, бо святочных дзён у нас хапае. Штодзень п'юць толькі мужчыны.

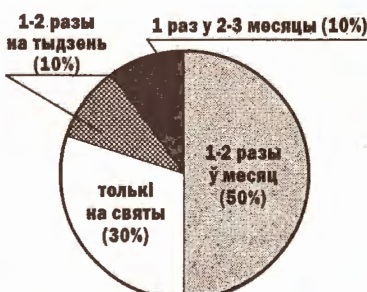
Канешне, мы сустрэлі і тых, хто ўвогуле не ўжывае. Каму здароўе не дазваляе, а хто закадзіраваны.

Хто не п'е шампанскага на Новы год? Толькі адзін рэспандэнт, ён не хоча змешваць напоі.

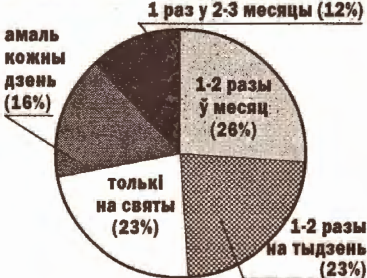
Мікалай ХАДАСЕВІЧ.

Як часта выпіваем

Жанчыны

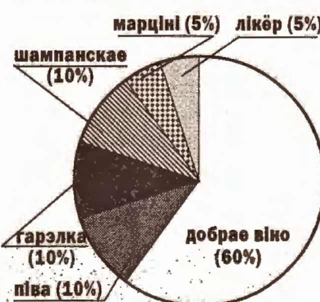

Мужчыны

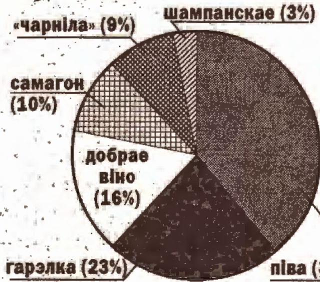

Якім напоям аддаём перавагу

Жанчыны

Мужчыны

Салдат Монтэ-Касіна

Якуб Конан (злева) у Войску Польскім.

Фота з сямейнага альбома Якуба КОНАНА.

Кажуць, каб варта пражыць жыццё, трэба выгадаваць сына, пасадзіць дрэва і пабудаваць дом. Якуб Конан выгадаваў сына, пасадзіў не адзін дзесятак дрэў і пабудаваў тры дамы.

Бацькаўшчына

Мой зямляк Якуб нарадзіўся ў сакавіку 1913 года ў сям'і, дзе было шасцёра дзяцей. Маленькая вёсачка Міхалова, у якой было 10 двароў, так шчыльна прытулілася да вёскі Сакольнікі, што нават вуліца агульная. Калі 1 верасня Гітлер распачаў другую сусветную вайну, то першай пад ударамі фашыстаў апынулася Польшча. Польскі ўрад аб'явіў мабілізацыю, якая распаўсюджвалася і на заходнія раёны Беларусі. Так Якуб Канстанцінавіч апынуўся сярод салдат Войска Польскага, якое першым паглядзела ў вочы вайне. Польская дзяржава апынулася ў даволі цяжкім становішчы. Як толькі Гітлер пачаў акупацыю Польшчы, з Усходу пайшлі савецкія войскі з мэтай вызвалення раёнаў Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны. Частка польскага войска з раёна Усходняй Прусіі была перакінута на абарону Львова. Там апынуўся і Якуб. А ў хуткім часе з часткай сваіх саслужыўцаў быў узяты ў палон савецкімі войскамі.

Жыццё пад канвоем

Першым лагерам, у якім апынуўся Якуб Канстанцінавіч, быў лагер у горадзе Шапятоўка на Украіне. Праўда, там затрымалі вязняў усяго толькі на некалькі тыдняў. Потым пагрузілі ў таварныя вагоны і павезлі ў бок Крывога Рога, дзе іх чакалі руднікі імя Арджанікідзе, імя Леніна. З гэтага часу з імі абыходзіліся як з "ворагамі народа". Вязням не давалося доўга затрымацца ў цёплых мясцінах Украіны. Не ведалі яны, што чакае іх наперадзе. Больш таго, спадзяваліся нават на вызваленне. Але ў маі 1940 года іх прывезлі на чыгуначную станцыю, дзе чакаў звычайны "таварняк", ці "цялятнік", як гаварылі ў народзе. З абодвух канцоў саставу стаяў узброены канвой. Закрыўшы вагоны, везлі чыгункай, потым везлі машынамі. Спыніліся ў Комі ССР на беразе аднаго з прытокаў Пячоры. "Высадзілі на адкрытым месцы пры 70-градусным марозе, — расказвае мой субяседнік. — Зрабілі баракі, якія не ацяпляліся. Яды не было. З першых дзён людзі сталі паміраць ад голаду і нясцерпнага холаду. Той, хто стаяў яшчэ на нагах і мог нешта рабіць, быў падобны на шкілет. Пазней сталі карміць: раніцай паўлітра супу, вечарам удвая больш. Але і гэта не паправіла становішча. Людзей апанавалі вошы. Па загаду Сталіна, працавалі на будаўніцтве чыгункі. Кожны дзень закопвалі памерлых. Ямы капалі тыя, хто яшчэ рухаўся, але гэта доўга працягвацца не магло: знясіленыя вязні не маглі падняць лом, каб разбіць вечную мерзлату, і людзей проста засыпалі снегам. Працавалі па 12-14 гадзін у суткі, а калі надыходзіла ноч – спаць не клаліся, каб не замерзнуць. Бегалі адзін за другім па бараках, каб хоць як-небудзь сагрэцца. Праз некалькі месяцаў нас засталося ў жывых толькі палавіна. Але нас зноў пагрузілі ў "таварняк". Як ні цяжка было пераносіць голад, усё ж мы хацелі толькі аднаго: каб перавезлі нас у больш цёплае месца... Перавезлі ў Котлас."

Вайна. 1941 год

"Як ні парадаксальна, але выратавала нас ад смерці вайна, распачатая супраць Савецкага Саюза ў чэрвені 1941 года, — расказвае далей Якуб Канстанцінавіч. – Сталін пагадзіўся перадаць нас зноў польскаму войску. Перад выездам з Котласа нас прымусілі распрануцца да апошняй кашулі. Агледзелі. Потым дазволілі апрануцца, але фуфайкі, якія выдалі ў Комі, у нас забралі. Я застаўся ў кашулі і польскім мундзіры. На гэты раз нас павезлі ў бок Масквы. Там нас сустрэў генерал Войска Польскага і сказаў: "Вы свабодныя, вы будзеце цяпер у Войску Польскім".

На Блізкім Усходзе

Праз Саратаў, Кіргізію, Краснаводск мы апынуліся на ўзбярэжжы Каспійскага мора. На параходзе "Жданаў" прыехалі ў іранскі порт Пахлеў, адтуль у Ірак. У цёплых краінах мы праходзілі курс рэабілітацыі. Пасля сталінскіх лагераў у Расіі нас адкормлівалі і папраўлялі наша здароўе. Як адчулі сябе лепш, пачалі падрыхтоўку да баёў. Не магу забыць тых часін, калі мы былі ў Палесціне. Іерусалім упрыгожаны дзесяткамі храмаў розных канфесій, вежы якіх ўзносяцца высока над панарамай горада. Я прайшоў па вуліцы, па якой крочыў у свой час Ісус Хрыстос, несучы на плячах цяжкі крыж. Памаліўся, папрасіў міласці божай...

У Італіі

Праз Егіпет з горада Порт-Саід па Міжземным моры прыплылі ў італьянскі горад Таронта. Там і пачаліся баі. Быў 1942 год. З баямі мы прайшлі амаль усю Італію...

Чырвоныя макі Монтэ-Касіна

Мушу заўважыць, што кожны, хто ведае гісторыю Вялікай Айчыннай вайны, не можа не ведаць, што такое Монтэ-Касіна. У Расіі Сталінград, Курская Дуга, у Італіі – Монтэ-Касіна. Па сутнасці сваёй, гэта невялікі бальнеалагічны курортны горад на паўночны захад ад Фларэнцыі. У баях у раёне гэтага італьянскага гарадка палегла амаль уся 5-я польская дывізія. У гэтым вогненным пекле апынуўся і мой субяседнік. Глытаючы камяк, які распірае горла, Якуб Канстанцінавіч успамінае: "Забыць такое немагчыма. Я быў у палку лёгкай артылерыі. Перад намі выступіў англійскі генерал і сказаў: "Салдаты, вы не ведаеце, што чакае вас у гэтую ноч... У многіх дамах не дачакаюцца сыноў, братоў... З богам!".

Гэта была ноч на 10 мая 1944 года, калі ў ваколіцах горада цвілі чырвоныя макі. Гітлераўцы ўмацаваліся ў гарах, іх пазіцыя была больш зручная. Мы ж знаходзіліся на раўніне. Артпадрыхтоўку праводзілі толькі ноччу, пушкі закопвалі ў зямлю. У гэтую ноч я выпусціў з пушкі каля 800 снарадаў. Ствалы награваліся так, што на іх лілі халодную ваду, каб астудзіць. Горад быў поўнасцю спалены. Пасля таго, як нашыя танкі абышлі ворага з тылу і пайшлі на варожыя пазіцыі, наступіў карэнны пералом у баі. Нам удалося захапіць у палон камандуючага фронтам. Хоць і з вялізнымі стратамі і ахвярамі, перамогу мы ўсё ж вырвалі. Там мы і сустрэлі перамогу. Званілі ўсе касцёлы! Чуліся крыкі радасці, гучалі мірныя стрэлы.

Пасля вайны

У Італіі Якуб Канстанцінавіч быў да 1947 года. На маё пытанне, што там рабіў, адказаў: "Нічога! Мы адпачывалі. Нам сказалі, што мы заслужылі адпачынак, і мы адпачывалі. Нас кармілі, мы былі апранутыя, мелі грошы ў кішэні. Я часта заходзіў у буфет, дзе працавала італьянская дзяўчына Марыя. Мы пазнаёміліся, а ў хуткім часе адчулі, што кахаем адзін аднаго. Да таго часу я ўжо нядрэнна валодаў італьянскай мовай. Быў запрошаны ў сям'ю маёй каханай, дзе нам далі згоду на наш шлюб. У корпусе згоду далі і мне. Але... лёс распарадзіўся зусім інакш. Праз тыдзень наш полк пераслалі ў Англію, а мы да гэтага часу не паспелі ўзяць шлюб. Бюракратычныя парогі пасольстваў так і не дазволілі нам злучыць лёсы.

У Англіі амаль два гады мы таксама адпачывалі. Я меў ваенную форму, цывільную выдалі таксама: паліто, шляпу. Як і ў Італіі , мы маглі застацца там жыць.

Час ад часу я ўстаўляю ў расповяд былога воіна і пакутніка пытанні:

— Вы былі ў многіх краінах, дзе больш за ўсё вам падабалася?

— У Англіі. Там мы не ведалі ні злодзеяў, ні бандытаў. Адчыненыя магазіны ноччу ніхто не рабаваў. Народ вельмі добры, высокая культура.

LEGITYMACJA

Nr. 20933.

upoważniająca do noszenia

KRZYŻA PAMIĄTKOWEGO

MONTE CASSINO

wydana na podstawie

Dekretu Naczelnego Wodza

L. dz. 3504/Pers. 44

z dnia 26 Lipca 1944

Rozkazem Dtwa 5 K.D.P.

Nr. 18 z dnia 22.II.45.

został nadany kanonier (stopień)

K O N O N Jakub (nazwisko i imię)

5 Wil.P.A.L. (oddział)

KRZYŻ PAMIĄTKOWY

MONTE CASSINO

Nr. 20933.

1.III. 1945

pieczęć

podpis d-cy

Пасведчанне да польскага «Памятнага крыжа Монтэ-Касіна», якім узнагароджаны Якуб Конан.

— Тады чаму вы там не засталіся?

Спужаўся англійскага надвор'я з бясконцым туманам і вадой. Тым больш, пасля цёплай і ласкавай Італіі. Увогуле, глупства дапусціў. У далейшым аб гэтым пашкадаваў.

У далейшым

Кожны тыдзень з Ліверпуля адыходзіў параход у Гданьск. Нам сказалі, што, хто хоча, можа выехаць у іншую краіну. Спачатку я і не думаў выязджаць, але, калі быў аб'яўлены апошні параход, – я рашыўся. У Гданьску нас сустрэлі савецкія таварышы ў ваеннай форме. Праўда, на Бацькаўшчыну, у роднае Міхалова, я вярнуўся. Ажаніўся, пабудаваў дом. А 1 красавіка 1951 года як "вораг народа" з жонкай і 5-месячным сынам Колем на руках быў вывезены ў Іркуцкую губерню. Там прабыў 8 гадоў, будаваў абаронныя заводы... Былі там і палякі, якія ваявалі, як і Якуб, супраць фашыстаў. У далейшым палякаў забрала Польшча, а беларусаў і украінцаў не адпусцілі.

За працавітасць майго земляка ў Сібіры паважалі, ён даслужыўся нават да прараба на будаўніцтве. Пасля некалькіх лістоў у Маскву і Мінск пакутніку дазволілі выехаць на Радзіму. Цяпер Якуб Конан жыве ў пасёлку Беразінскае з сынам Мікалаем, нявесткай і ўнучкай. Тут ён пабудаваў яшчэ адзін (у сваім жыцці ужо трэці) дом, і, як ён сам зазначыў, усе тры дамы вокнамі на ўсход.

Пра мужнага змагара ў Польшчы не забыліся: выплачваюць пенсію, а ў 1994 годзе атрымаў запрашэнне ў Італію на 50-гадовы юбілей бітвы пад Монтэ-Касіна. Не паехаў па стану здароўя, хаця вельмі хацелася.

— Вы лічыце сябе шчаслівым чалавекам? — пытаюся напрыканцы размовы.

— Я шмат разоў глядзеў смерці ў вочы. І калі я думаю пра тыя жахі, якія давялося перажыць падчас сталінскіх лагераў, мне здаецца, што няшчасце было на кожным кроку. І ўсё ж... побач ішло шчасце. Мяркуйце самі, я ж не быў нават паранены ў той час, калі таварышы падалі мёртвымі. Я выжыў у лагерах, калі іншыя паміралі на хаду. Калі нас везлі ў бок Масквы, я быў чуць жывы ад страшэннай смагі, а потым напіўся вады ў нейкім возеры і атруціўся. Я ўпаў. У такіх стралялі. Падышлі і да мяне, каб зрабіць тое самае, але гасподзь адвеў іх рукі ад выстралу, і я застаўся жыць...

Кашчунства

Я трымаю ў руках ваенны білет, які выдалі Якубу Канстанцінавічу ва Усольскім райваенкамаце Іркуцкай вобласці.

У графе "Звесткі аб удзеле ў Вялікай Айчыннай і іншай войнах", дзе трэба было адзначыць, у складзе якой часці, пасады і іншае, напісана: "Не участвовал" (!). І гэта дзікае кашчунства.

Калі я ўслых прачытала запіс Усольскага ваенкамата "не участвовал" (у вайне), Якуб Канстанцінавіч глядзеў пытліва на мяне запаўшымі вачыма і плакаў. Было зразумела: як пасля фізічных здзекаў цяжка яму цярпець вось такі маральны здзек – "не участвовал". Гэта пасля ўсяго перажытага і перанесенага!

Любоў КАРПОВІЧ.

Монтэ-Касіна

Монтэ-Касіна (Монтэ Касіна, Monte Cassino, Montecassino), узвышша ў Сярэдніх Апенінах, на поўдні Італіі. Вышыня 516 метраў над узроўнем мора. Узносіцца над ім кляштар Бенедыктынаў. У часы II сусветнай вайны разам з узвышшам Монтэ Каіра, Сан Анжэла і Паса Корна была асноўнай абарончай пазіцыяй нямецкай лініі Густава, якая засцерагала дарогу з Неапаля да Рыма.

Фота з архіва «РГ».

Вайсковыя могілкі на Монтэ-Касіна, дзе знайшлі спакой сотні беларусаў.

У 1944 годзе разыгралася бітва за Монтэ-Касіна, званая таксама бітвай за Рым. 17–25 студзеня, 15–18 лютага, 15–25 сакавіка немцы адбілі тры наступленні войскаў саюзнікаў. У час супрацьстаяння не былі здабытыя ні узмоцненыя ўзгоркі, ні горад Касіна, які знаходзіцца ў падножжы узвышша. Амерыканскія, англійскія, новазеландскія і індыйскія падраздзяленні разам страцілі 54 тысячы салдатаў.

Генерал Ліс (Leese), які кіраваў 8-й брытанскай арміяй, звярнуўся да камандуючага 2-м польскім корпусам, генерала дывізіі Уладзіслава Андэрса, прапануючы здабыць узвышша Монтэ-Касіна. Генерал Андэрс, без кансультацый з галоўнакамандуючым, неспадзявана для саміх брытанцаў узяўся за выкананне задачы.

2-гі польскі корпус складаў 48 тысяч салдат, у тым ліку многіх выхадцаў з Заходняй Беларусі. У яго ўваходзілі 3 дывізіі карпацкіх стральцоў пад камандаваннем брыгаднага генерала Б.Духа, 5-й Крэсовай дывізіі пяхоты пад камандаваннем брыгаднага генерала Н.Суліка, 2-й танкавай брыгады пад камандаваннем брыгаднага генерала Б.Ракоўскага, групы артылерыі (10 палкоў артылерыі) пад камандаваннем брыгаднага генерала Р.Адзяжынскага.

Пасля абарончых дзеянняў над рэчкай Сангра (4 лютага – 29 сакавіка 1944 года) 2-гі корпус перакінулі у раён Монтэ-Касіна, які абараняла элітная нямецкая 1-я дэсантная дывізія, а таксама высакагорныя палкі. Першае наступленне 2-га корпусу (11–12 мая), адбітае немцамі, прынесла вялікія страты, але зрабіла магчымым для брытанцаў, якія націскалі ў даліне Ліры, пераламаць нямецкую абарону.

17 мая 2-гі корпус аднавіў наступленне, якое закончылася здабыццём ланцуга ўзгор'еў і ўстанаўленнем сувязі праз патрулі з англійскай 78-й пяхотнай дывізіяй. 18-га мая ранішнімі гадзінамі патруль 12-га палка польскіх уланаў пад камандаваннем падпаручніка К.Губерта заняў пакінуты немцамі кляштар.

Разам са здабыццём Монтэ-Касіна нямецкая лінія Густава была пераламаная. У бітве пад Монтэ-Касіна 2-гі корпус страціў 924 забітымі, 2930 – параненымі і 345 – зніклымі без вестак. У Монтэ-Касіна знаходзяцца польскія вайсковыя могілкі, на якіх знайшлі свой пакой таксама шматлікія сыны Беларусі розных нацыянальнасцяў – беларусы, палякі, яўрэі... Сёння вядома, што ў баях пад Монтэ-Касіна загінулі 264 выхадцы з Заходняй Беларусі, якія ваявалі пад камандаваннем легендарнага генерала Андэрса, які таксама пахаваны на гэтых могілках.

Мікола ГАЙДУК.

Генерал Уладзіслаў Андэрс

Уладзіслаў Андэрс.

Уладзіслаў Андэрс (Wladyslaw Anders) (1892, г. Блоне каля Варшавы–1970), польскі ваенны і палітычны дзеяч. Вучыўся ў ваенным тэхнічным вучылішчы ў Рызе (1911–1914). З 1917 у І польскім корпусе ў Расіі. З 1918 у Войску Польскім. Удзельнік Велікапольскага паўстання 1918–1919, а таксама польска-бальшавіцкай вайны 1919–1921. У 1923 скончыў Вышэйшае ваеннае вучылішча ў Парыжы. У час дзяржаўнага перавароту ў маі 1926 камандзір штабу ўрадавых войскаў, якімі камандаваў генерал Мальчэўскі. У 1928 – 1937 камандаваў Валынскай, затым (да 12.12.1939) Наваградскай кавалерыйскай брыгадай, з якой увайшоў у склад арміі "Модлін" генерала Пшэджэмірскага-Круковіча.

З верасня 1939 года – у савецкім палоне, арыштаваны НКУС, знаходзіўся ў вязніцах у Львове і Маскве. Вызвалены пасля падпісання 30 ліпеня 1941 года польска–савецкага дагавора. У 1941–1942 камандуючы польскай арміяй у СССР, у 1942–1943 – польскай арміяй на Усходзе, затым, у 1943 – 1946 – II польскага корпусу, з якім ваяваў пад Монтэ-Касіна.

У лютым 1945 году востра крытыкаваў ялцінскія дамоўленасці, канферэнцыю ў Ялце. З лютага да мая 1945 года па загадзе генерала Камароўскага арыштаваны. Затым выконваў абавязкі Галоўнакамандуючага.

27 верасня 1946 года пазбаўлены польскага грамадзянства часовым урадам Польшчы. З 1946 па 1954 выконваў тытульную функцыю Галоўнакамандуючага і Галоўнага інспектара Польскіх Узброеных Сіл на Захадзе. Адзін з кіраўнікоў польскай эміграцыі. Аўтар мемуараў. У тым ліку аб Катыні, дзе згадваецца таксама трагедыя ў Вілейцы ў ліпені 1941 года. Андэрс быў адным з першых, хто ўголас расказаў аб злачынствах Саветаў у Вілейскай турме і пры яе эвакуацыі ў 1941-м годзе з Вілейкі ў Разань праз Барысаў: «Падчас эвакуацыі на Усход ніводнага з вязняў не пакінулі на дарозе жывым. Хто быў слабы і не мог ісці далей, той загінуў ад кулі або штыха канваіра».

Генерал Андэрс пахаваны на польскіх вайсковых могілках на Монтэ-Касіна.

Мікола ГАЙДУК.

Нашы землякі расказваюць пра Монтэ-Касіна

Вельмі важныя звесткі аб Монтэ-Касіна пакінуў пасля сябе выхадзец з-пад Ілы, удзельнік тых падзей, пісьменнік Пётра Сыч. У 1965 годзе ў Мюнхене выйшла незакончаная мастацка–дакументальная аповесць Сыча "Сьмерць і салаўі". Выданне стала падзеяй у беларускай літаратуры. Роўна праз трыццаць год аповесць перадрукаваў ў Беларусі часопіс "Полымя". Газетны фармат не дазваляе азнаёміць чытачоў з гэтым творам. Між тым, на нашу думку, вельмі цікава будзе прачытаць уступ да публікацыі ў "Полымі", аўтарам якой была Рагнеда Аляхновіч. З вытрымкамі гэтага ўступу мы знаёмім вас сёння.

Апавяданне Пётры Сыча «Сьмерць і салаўі» прысвечана адной з вызначальных стратэгічных аперацый другой сусветнай вайны — бітве пад Монтэ-Касіна ў студзені–траўні 1944 года. Перамога ў гэтай бітве адкрыла саюзнікам дарогу на Рым, стварыла ўмовы для вызвалення Італіі. На Беларусі, як і ўвогуле ў савецкай гісторыяграфіі мінулай вайны, бітва пад Монтэ-Касіна замоўчвалася. Так, напрыклад, у артыкуле БелСЭ «Другая сусветная вайна» (т. 4, с. 278—281) падзеі пад Монтэ-Касіна нават не згадваюцца. А між тым, там ваявалі тысячы беларусаў — салдат і афіцэраў другога корпуса генерала Андэрса.

Цяжкім і пакутлівым быў шлях гэтых людзей да Монтэ-Касіна. Напачатку другой сусветнай вайны, пасля разгрому Польшчы гітлераўскай Германіяй у верасні 1939 года і далучэння Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны да СССР, на шахтах Данбаса і Крывога Рога, на будаўніцтве шасейных дарог, аэрадромаў, чыгунак з'явіліся «польскія палонныя». Савецкі Саюз не ваяваў з Польшчай, аднак ваеннапалонныя былі, хоць афіцыйна гэта не прызнавалася. І была Катынь. Цягнулі лямку палонных і беларусы, якія трапілі ў польскае войска па мабілізацыі. З восені 1939 года і ў 1940—1941 гадах у Заходняй Беларусі пракацілася хваля арыштаў органамі НКУС нацыянальнай інтэлігенцыі. Асуджаных невядома за што ссылалі ў канцлагеры Гулага на Поўначы і ў Сібіры. Сюды ж вывозілі «раскулачаных» сялян. Падлічана, што ў 1939—1941 гадах з «крэсаў усходніх» было дэпартавана 2 мільёны грамадзян былой Польшчы.

Летам 1941 года, калі вайна запалала на тэрыторыі Савецкага Саюза, адносіны да зняволеных «палякаў» змяніліся. Пасля падпісання ў канцы ліпеня савецка-польскага дагавора ў СССР распачалося фармаванне польскага войска пад камандаваннем генерала Уладзіслава Андэрса. У лагерах ваеннапалонных дзейнічалі прызыўныя камісіі. Ішло масавае вызваленне польскіх грамадзян з месцаў зняволення.

Пытанне аб колькасці беларусаў, якія ваявалі супраць фашысцкіх захопнікаў у Заходняй Еўропе, галоўным чынам у польскіх вайсковых фармаваннях, неаднойчы ўзнімалася ў беларускай эміграцкай прэсе. У 1957 годзе газета «Бацькаўшчына», якая выходзіла ў Мюнхене, спасылаючыся на словы польскага міністра Тарноўскага, пісала, што ў другім польскім корпусе налічвалася 12 000 беларусаў. Шмат увагі праблеме ўдзелу беларусаў у другой сусветнай вайне аддае «Часапіс Беларускіх Вэтэранаў «Зважай», які выдае ў Канадзе Кастусь Акула. У першым нумары гэтага часопіса за 1978 год было апублікавана цікавае статыстычнае даследаванне Віктара Сянькевіча, які жыве ў ЗША, «Пра ўдзел беларусаў на заходніх франтох другой сусьветнай вайны». На падставе аналізу выдадзенага ў 1952 годзе ў Лондане Гістарычным Інстытутам імя генерала Сікорскага «Сьпісу жаўнераў Польскіх Узброеных Сілаў на чужыне, загінуўшых або памерлых у 1939-1946 гг.», даследчык прыйшоў да высновы, што ў польскіх вайсковых злучэннях у Заходняй Еўропе, пераважна ў Італіі, ваявалі 30 867 беларусаў. «Найбольш, аднак,— піша др. Сянькевіч,— нашых сурodзічаў было ў арміі, якой камандаваў ген. Андэрс. І гэта зусім зразумела, бо гэта былі жаўнеры, якія прайшлі праз канцэнтрацыйныя лягеры і турмы Савецкага Саюзу і якія пакінулі СССР дзякуючы польска-савецкаму дагавору з 1941 году, на падставе якога ген. Андэрсу ўдалося вывесьці з СССР 115000 польскіх грамадзян».

Але вернемся ў 1941 год. Першыя дывізіі арміі Андэрса размяшчаліся за Волгай, каля Бузулука і Таціпчава. Тут у абозах жылі і сем'і тых, хто ўступіў у польскае войска. Паланенне ўсё прыбывала. У лістападзе гэтая маса вайскоўцаў і цывільных была накіравана ў рэспубліці Сярэдняй Азіі. Людзі гінулі ад эпідэмій, марозаў, спёкі, голаду. Андэрс не збіраўся ваяваць на савецкіх франтах і прыклаў шмат намаганняў, каб вывесці сваё войска з тэрыторыі СССР. Гэта яму ўдалося, калі напачатку 1942 года Англія была вымушана перакінуць частку сваіх узброеных сіл з Сярэдняга Усходу ў Індыю на змаганне з японцамі. Месца англійскіх дывізій заняў другі польскі корпус (так сталі называць армію Андэрса ў Іране).

Іран, Ірак, Палесціна, Егіпет, Італія — такі шлях прайшлі жаўнеры другога корпуса да Монтэ-Касіна. Прайшоў гэты шлях і аўтар апавядання «Сьмерць і салаўі». Вельмі скупыя звесткі пра жыццё яшчэ аднаго таленавітага беларуса, творчы дар якога не раскрыўся ў поўнай меры. Пётра Сыч паходзіў з-пад Ілы на Вілейшчыне. Скончыў польскую гімназію ў Вілейцы, працаваў у грамадзянскіх установах Вілейскага павета, служыў у польскім войску. Але, як сведчыць сябра пісьменніка і рэдактар кніжкі «Сьмерць і салаўі» Вінцэнт Жук-Грышкевіч ва «Успамінах аб Пётру Сычу», «ні польская школа, пачатковая й сярэдняя, ні асяродзьдзе польскіх урадаўцаў, ні нават польская афіцэрская школа й служба ў польскай арміі не змаглі вырваць ці зламаць беларускасьць Пётры Сыча. Яна моцна сядзела ў ім і выявілася вялікім патрыятызмам у ягонай шматгадовай, ня раз герайчнай, беларускай рабоце, як толькі ён знайшоў сваю праўду, беларускую праўду».

Пасля далучэння Заходняй Беларусі да СССР Пётра Сыч быў арыштаваны органамі НКУС і асуджаны на зняволенне ў канцлагеры. Шмат хвараў, пакутаваў ад невыносных умоў зняволення і знясільваючай працы ў адной з будаўнічых калон Пячлагу (канцэнтрацыйны лагер на Пячоры, Комі АССР). Выжыў, мусіць, таму, што яго ўрэшце прызначылі мастаком, маляваў партрэты лагернага начальства. У другім корпусе Пётра Сыч служыў у пяхоце, меў ранг паручніка. Увесь час ваяваў на перадавой, быў чатыры разы паранены.

Пасля вайны другі корпус перавялі ў Англію і паступова расфармавалі. Тут Пётра Сыч браў актыўны ўдзел у грамадскім жыцці беларусаў, якія засталіся на эміграцыі. Тыя ж вайскоўцы з корпуса Андэрса, якія вярнуліся на Беларусь, былі зноў рэпрэсаваныя. З 1954 года і да апошніх сваіх дзён Пётра Сыч жыў у Мюнхене, быў супрацоўнікам газеты «Бацькаўшчына», а таксама беларускай секцыі радыё «Вызваленне», выдаваў гумарыстычны часопіс «Шарсьцень».

«Меў багатую, чуллівую мастацкую натуру, адораную рознымі здольнасцямі. Быў ён пісьменнікам, і публіцыстам, і паэтам, і маляром — з задаткамі да скульптуры».

Рагнеда АЛЯХНОВІЧ,
«Полымя», №8, 1995 год.

Куфлі едуць у Валожын

Адбыўся розыгрыш прызоў падпісчыкам "Рэгіянальнай газеты"

24 студзеня ў маладзечанскім кінатэатры "Радзіма" адбыўся розыгрыш прызоў сярод падпісчыкаў нашага выдання. Розыгрыш праводзіла камісія ў складзе галоўнага рэдактара "РГ" Аляксандра Манцэвіча (старшыня), метадыста кінатэатра "Радзіма" Алены Паскаль, загадчыцы кафэ "Блюз" Наталлі Раманоўскай, прэзідэнта турыстычнага клуба "Пілігрым" Сяргея Бялкова, ветэрана працы Аляксандра Салагуба, студэнта факультэта журналістыкі Белдзяржуніверсітэта Мікалая Хадасевіча (сакратар).

Усяго было разыграна 33 прызы. Сярод шчаслiўцаў найбольш маладзечанцаў і віляйчан. І не дзіва. Менавіта ў гэтых гарадах канцэнтруецца асноўная маса нашых прыхільнікаў. Між тым, нямала прызоў паедзе і ў іншыя раёны. Ніна Рудзінская з Астравеччыны выйграла чайны сервіз, Яўгенія Мянцюк і А.Бандаровіч з Валожыншчыны – па піўным куфлі. Дзмітрый Вінаградаў з Мядзела – падпіску на "Рэгіянальную газету" на трэці квартал гэтага года. Урэшце, вы можаце азнаёміцца з агульным спісам падпісчыкаў нашай газеты, якія выйгралі прызы. Адна заўвага, падпісчык пад нумарам 23 у спісе вельмі неразборліва запісаў сваё прозвішча. Таму яго імя мы зможам удакладніць толькі пры сустрэчы ў рэдакцыі.

Адзін з прызоў, чайны сервіз, выйграла Ніна Рудзінская з Міцюнаў на Астравеччыне. Мы ўручылі прыз падпісчыцы, якую знайшлі на рабоце. Было нечакана і радасна... Фота Яўгеніі МАНЦЭВІЧ.

Парадак атрымання прызоў

Мы радыя выдаць вам прызы ў любы рабочы дзень з 8 да 17.00 у памяшканні рэдакцыі. Калі ласка, майце пры сабе дакумент, які сведчыць вашую асобу, а таксама, калі вамі быў дасланы не арыгінал падпісных дакументаў, а копія – прад'явіце таксама і арыгінал.

Чытачам з–за межаў Маладзечна, для якіх цяжка прыехаць у рэдакцыю, мы пастараемся даставіць прыз па пошце альбо пасыльным.

Прайграўшых не засталося. Усе падпісчыкі застаюцца ў выйгрышы – яны кожнай пятніцы маюць у сваёй паштовай скрыні свайго надзейнага сябра, "Рэгіянальную газету".

Аляксандр МАНЦЭВІЧ, галоўны рэдактар "Рэгіянальнай газеты".

Гэтыя падпісчыкі выйгралі нашы прызы

№	Прыз	Выйграў	Адрас
1	Вечар на дваіх і картачка наведвальніка кафэ "Блюз"	Занкевіч С.Е.	Маладзечна
2	Картачка наведвальніка кафэ "Блюз"	Рудніцкая І.М.	Маладзечна
3	картачка наведвальніка кафэ "Блюз"	Крук	Маладзечна
4	Чайны сервіз	Рудзінская Ніна Зянонаўна	в.Міцюны, Астравецкі р-н
5	Набор кавы з ёмістасцю	Русак	Вілейка, вул. Незалежнасці
6	Куфаль	Мянцюк Яўгенія Антонаўна	в. Доры, Валожынскі р-н
7	Куфаль	Бандаровіч А.І.	в. Сусні, Валожынскі р–н
8	Падпіска на РГ на 3 кв.	Мішковіч М.А.	Маладзечна
9	Падпіска на РГ на 3 кв.	Вінаградаў Дзмітрый Мікалаевіч	Мядзел
10	Падпіска на РГ на 3 кв.	Космач Ганна Іосіфаўна	Маладзечна
11	Падпіска на РГ на 3 кв.	Сяліцкая Алена Міхайлаўна	Вілейка
12	Падпіска на РГ на 3 кв.	Яскевіч Н.П.	Маладзечна
13	Падпіска на РГ на 3 кв.	Кавяка	Маладзечна
14	Падпіска на РГ на 3 кв.	Кароцік Ала Іванаўна	Вілейка
15	Падпіска на РГ на 3 кв.	Пачкоўскі А.В.	Мядзел
16	Падпіска на РГ на 3 кв.	Дзядзёла Марына Феліксаўна	Вілейка
17	Падпіска на РГ на 3 кв.	Конаўка Данута Станіславаўна	Маладзечна
18	Білет у кіно на дваіх	Голуб Вера Міхаўлаўна	Валожын
19	Білет у кіно на дваіх	Мядзёлка Наталля Вітальеўна	Вілейка
20	Білет у кіно на дваіх	Шчасная М.В.	Маладзечна
21	Білет у кіно на дваіх	Кавецкі І.М.	Маладзечна
22	Білет у кіно на дваіх	Шарафановіч Алена Я.	Вілейка
23	Білет у кіно на дваіх	Прозвішча нечытаецца	Маладзечна, вул. Прафсаюзная, 1
24	Білет у кіно на дваіх	Варанько Наталля Вячаславаўна	Вілейка
25	Білет у кіно на дваіх	Жукаў В.Я.	Маладзечна
26	Білет у кіно на дваіх	Іванчык А.В.	Валожын
27	Білет у кіно на дваіх	Сухарукаў С.М.	Маладзечна
28	Білет у кіно на дваіх	Смолік Сяргей П.	Вілейка
29	Білет у кіно на дваіх	Алешка Уладзімір Уладзіміравіч	в.Брылькі, Валожынскі р-н
30	Білет у кіно на дваіх	Шапавал	Маладзечна
31	Білет у кіно на дваіх	Шыкавец Андрэй Леанідавіч	Мядзел
32	Білет у кіно на дваіх	Смычко Валерый Станіслававіч	Варняны, Астравецкі р-н
33	Білет у кіно на дваіх	Сліжэўская Ганна Леанідаўна	Вілейка

Цэнтр прадпрымальніцтва

МЯДЗЕЛ. У Камарове будзе цэнтр развіцця вясковага прадпрымальніцтва. Такое рашэнне было прынята на пасяджэнні сумеснай камісіі міністэрстваў эканомікі, працы і сацыяльнай абароны і прадстаўніцтва ААН. Праект, які падалі мясцовы сельскагаспадарчы ліцэй і грамадскае аб'яднанне "Жанчыны за адраджэнне Нарачанскага краю", прызнаны лепшым з шасці, якія вылучалі на конкурс па стварэнні пілотнага цэнтра развіцця вясковага прадпрымальніцтва. Падрабязнасці дазнаемся ад менеджэра праекта, дырэктара ліцэя Эдуарда Вайцяховіча.

— У чым сутнасць праекта?

— Ён накіраваны на падтрымку людзей на вёсцы, каб памагчы ім знайсці сябе ў жыцці. Бо ў калгасах заробкі малыя, выплачваюцца з затрымкамі. А з рэфармаваннем калгасаў яшчэ і беспрацоўе будзе расці. Трэба людзей падтрымаць. Прадпрымальніцтва — адна з крыніц, як чалавек можа зарабляць грошы.

Але вясковыя людзі не такія актыўныя. Каб яны хацелі якіхсьці рэформаў і працавалі над іх здзяйсненнем, лепш іх пераконваць не словамі, а вучыць і паказваць на справе. Гэтым і мусіць займацца цэнтр.

— Як цэнтр будзе працаваць?

— Там павінны быць спецыялісты па эканоміцы, сельскай гаспадарцы, юрыст і кіраўнік. І цэнтру трэба зрабіць мадэль рынкавай эканомікі ў сельскай мясцовасці, каб тут былі прадстаўлены сельскагаспадарчыя кааператывы, фермерскія гаспадаркі, жаночы бізнес-інкубатар, агратурызм, мясцовыя промыслы, станцыя тэхабслугоўвання, вытворчасці хлеба, кілбас, кавярня і іншыя прадпрыемствы. Дарэчы, штосьці з іх ужо ёсць у Камарове.

Вось калі гэта запрацуе, можым вучыць людзей з іншых мясцовасцяў: паказаць, як гэта функцыянуе ў нас, дапамагчы скласці ім бізнес-план, арганізаваць справу, працаваць з уладамі.

Распачне сваю дзейнасць цэнтр ужо хутка. На першым часе ён будзе фінансавацца за кошт прадстаўніцтва ААН і ўрада рэспублікі, а потым будзе працаваць самастойна.

— Чаму такі цэнтр павінны месціцца ў Камарове?

Мы ўжо некалькі год распрацоўвалі гэты праект. Да таго ж у нас ёсць сельскагаспадарчы ліцэй, задача якога якраз і вучыць людзей, фарміраваць гаспадара. Такі цэнтр павінен быць толькі ў вёсцы. Раённы цэнтр, ці вялікае мястэчка — гэта ўжо не тое. А ў Камарове — ідэальныя умовы: і вёска, і ліцэй, захаваліся і нешта ад графскай сядзібы, старадаўні парк. Калі ўсё аб'яднаць, мы можам зрабіць цудоўную структуру. І лічым, што цэнтр павінны месціцца ў былым сядзібным доме. З такім намерам, каб з дапамогай спонсараў знайсці сродкі на яго рэстаўрацыю. Прынцып такі: з яго павінна выходзіць да людзей усё лепшае, культура, навука.

— Якая канчатковая мэта праекта?

— На нашым прыкладзе мусіць быць арганізаваны такія цэнтры ва усёй рэспубліцы: калі наш прыклад будзе станоўчы, ён будзе распаўсюджаны. А Камарова павінна развіцца як мадэль арганізацыі рынкавай гаспадаркі на вёсцы, пляцоўка для перадачы вопыту іншым арганізацыям і людзям, аб'ект турыстычнага маршруту.

Алесь ВЫСОЦКІ.

Куды званіць, калі здарыцца бяда

Маладзечанскі гаррайаддзел па надзвычайных сітуацыях просіць кіраўнікоў усіх узроўняў, жыхароў раёна ўсю інфармацыю аб надзвычайных сітуацыях паведамляць суадносна з дадзенай ніжэй схемай, зацверджанай распараджэннем Мінаблвыканкома, Маладзечанскіх гарадскога і раённага выканкомаў. Гэта выклікана неспрыяльнай абстаноўкай на тэрыторыі вобласці, звязанай з узнікненнем рознага роду аварый прыроднага і тэхнагеннага характару, што прыводзіць да парушэння рэжыму працы аб'ектаў жыццязабеспячэння.

Намеснік начальніка гаррайаддзела па надзвычайных сітуацыях Генадзь САМАЛЬ.

Структурная схема праходжання аператыўнай інфармацыі пры ўзнікненні надзвычайных сітуацый ў Маладзечне і Маладзечанскім раёне

■ ВЫШЭЙШАЯ ЛІГА

Гродзенскі стадыён. Летась навабранец ФК "Маладзечна-2000" Васіль Смірных (злева) яшчэ выступаў за "Нёман". Справа — Сяргей Сідарэнка.

Фота з архіва "РГ".

Забіваюць навічкі

Мінск, крыты манеж
25.01 Маладзечна-2000 – Маладзечна-2000 (другі склад) 4:2 (2:1)

Галы: Макрыцкі (37, 80-п), Сысой (39), Кучава (70); Веташкін (16), Антановіч (66)

29.01 Маладзечна-2000 – Дарыда-ГДЖ 2:2 (0:1)

Галы: Веташкін (71), Кучава (88); (17), (51)

Зараз шмат гульцоў на праглядзе, сярод якіх аўтары галоў у "двухбакоўцы" нападаючыя 1982 г.н. грузін Іраклій Кучава і Максім Веташкін з Жодзіна. У ліку праглядаемых з'явіўся і былы наш абаронца Віталь Бычкоўскі, які не замацаваўся летась у другім крузе ў складзе "Тарпеда-МАЗа" (цяпер каманда стала называцца "Тарпеда-СКА"). А вось Ягора Азявы ў Маладзечне няма, бо ён вярнуўся ў распараджэнне сталічнага "Лакаматыва", з якім мае кантракт, а ў нас гуляў на правах арэнды. Заключаныя кантракты (з кім на 2 гады, з кім па сістэме 1+1) з Арцёмам Косакам, Аляксеем Пазняком, Віктарам Маляўкам, Васілём Смірных.

Турнір у Навапалацку (плануемы пачатак 3 лютага), на які, акрамя гаспадароў і маладзечанцаў, заявіліся мазыране і віцябляне, пад пагрозай зрыву.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ АНОНС

31.01-02.02, Маладзечна, СШ№2. Зімовы (у закрытым памяшканні) чэмпіянат краіны па гарадках. Пачатак кожны дзень з 10-00

■ МІНІ-ФУТБОЛ

МАЛАДЗЕЧНА. 21-22 студзеня ў зале ЗМК прайшоў занальны турнір чэмпіянату вобласці сярод хлопцаў 1990 г.н.

Выхаванцы трэнера Аляксандра Гармазы разграмілі ўсіх сапернікаў: Заслаўе (6:0), Лагойскі раён (18:1), Маладзечанскі раён (19:1). 28-га таксама дома правялі стыкавы матч за выхад у фінальны турнір (адбудзецца 2-4 лютага) з пасланцамі Дзяржынска і перамаглі 7:1. У гэтых матчах больш за іншых забілі: Антон Капцюг – 11 галоў; Сяргей Космач – 9; Ягор Гармаза – 8.

Прайшлі «Забудова» і ЗМК

МАЛАДЗЕЧНА. З занальнага турніру ў фінальны Кубка вобласці прайшлі «Забудова» і ЗМК. Шчыльную канкурэнцыю ім склалі віляйчане.

1. Забудова	##	2:2	4:1	3:1	13
2. ЗМК	2:2	##	0:0	3:2	11
3. Вілейскі р-н	1:4	0:0	##	4:2	10
4. Сябрына	1:3	2:3	2:4	##	6
5. Заслаўе					3
6. Мядзельскі р-н					0

Матч паміж ЗМК і віляйчанамі адбыўся ў сярэдзіне турніру, калі яшчэ не было зразумела, што ідзе спрэчка за выхад з "зоны". А вось чысціцы з завадчанамі гулялі ў апошнім туры. Хаця пры паражэнні ЗМК другі радок за імі ўсё роўна застаўся б (па лепшай розніцы галоў), матч атрымаўся вельмі цікавым і прынцыповым. У складах дзвюх лепшых каманд адсутнічалі некалькі гульцоў, працаваўшых сябе ў снежні. У складзе Вілейскага раёна выдучаліся Алег Гулевіч і Алег Губіч.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ ПЕРШАЯ ЛІГА

Распачалі падрыхтоўку

СМАРГОНЬ. На дадзены момант працуюць на дамашнім зборы 28 футбалістаў. Палова з іх навічкі.

Напрыклад, варатар з мастоўскага "Нёмана" (Д2) Яўген Шыдук, дарэчы, выхаванец смаргонскай ДЮСШ. З леташняга складу пакуль засталіся Вабчок, Давідовіч, Дзігілевіч, Дукса, Жачко, Іваноў, Казлоў, Курак, Мяць, Налівайка, Шаблінскі, Шляхавой, Шэўчык, Чарнуха і мясцовыя юнакі. Па розных прычынах не будзе Жаркова, Коды, Шэлеста.

З бюджэту выдзелена сума на сезон у 250 мільёнаў рублей. Запланавана павелічэнне месяцу на трыбунах, паляпшэнне стану поля, пакупка аўтобуса. Будуць зборы ў прафілакторыі ў Залессі, у лютым магчымы выезд на некалькі тыдняў на поўдзень, а таксама ўдзел у абласным турніры па міні-футболу.

Ставіцца задача ўвайсці ў тройку прызёраў. Лепшае месца, якое хацелі б заняць у Смаргоні, – гэта трэцяе, бо першыя дзве каманды выходзяць у вышэйшую лігу. Смаргонцы да такога павароту падзей пакуль не гатовыя.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ ФЕДЭРАЦЫЯ

Беларуская федэрацыя футбола ў Маладзечне

МАЛАДЗЕЧНА. На снежаньскай справаздачна-выбарнай канферэнцыі Беларускай федэрацыі футбола (БФФ) ніякіх выбараў не было ды і прадметнай размовы аб праблемах айчыннага футбола не атрымалася.

Падставай для пераносу канферэнцыі стала неадпаведнасць міжнародным стандартам статута БФФ. Было вырашана ў бліжэйшыя паўгода спачатку прыняць новы статут і потым правесці выбары кіруючых органаў. Згодна з новымі юрыдычнымі патрабаваннямі аматары і прафесіяналы футбола ўступаюць у ГА БФФ (членскі ўзнос на год 1500 рублёў), а ў раёнах і гарадах зноў утвараюцца пярвічныя арганізацыі.

У складзе Маладзечанскай пярвічнай аб'яднанай (горада і раёна) федэрацыі футбола (МПАФФ) ужо 86 членаў, ёсць прэзідыум з 11 чалавек, старшыня Альберт Дабранскі. Былі зацверджаныя дэлегаты (нарматыў: 1 дэлегат на 10 членаў) на пазачарговую канферэнцыю федэрацыі футбола Мінскай вобласці.

Імі сталі галоўны трэнер "Маладзечна-2000" Вячаслаў Акшаеў, старшыня МПАФФ Альберт Дабранскі, дырэктар ДЮСШ Анатоль Езубчык, намеснік старшыні МПАФФ па горадзе Анатоль Ішчанка, дырэктар ВРУП "Беразінскае" Станіслаў Кулеш, намеснік старшыні МПАФФ па раёне Генадзь Пустаход, генеральны дырэктар "Маладзечна-2000" Алег Французаў, галоўны трэнер "Забудовы" Канстанцін Харламаў, загадчык гарадскога аддзела ФКСіТ Мікалай Шрымф.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ КОНКУРС

Спяшайцеся ўдзельнічаць!

Даўнавата мы на спартыўнай старонцы не арганізоўвалі конкурсы для нашых чытачоў. Такім чынам, аб'яўляецца спаборніцтва на веданне правіл розных відаў спорту.

Пройдуць тры этапы. На кожным этапе па шэсць тэарэтычных пытанняў. Удзельнікам трэба выбраць адзін адказ з чатырох варыянтаў, якія прапануюцца. Для вызначэння лепшага ўдзельніка пры роўнай колькасці правільных адказаў будуць давацца два дадатковыя пытанні прагнознага характару на матчы футбольнай Лігі Чэмпіёнаў (група, дзе гуляе маскоўскі "Лакаматыў").

На кожным этапе, а таксама па суме ўсяго конкурсу свой асобны прыз. Гэта можа быць фірменны шалікі ФК "Маладзечна-2000". Аднак цалкам верагодна, што будуць і іншыя прызы, магчыма, нават больш каштоўныя.

Пытанні першага этапа друкуюцца зараз і будуць паўтораны ў нумары за 7-га лютага, каб як мага большая колькасць удзельнікаў магла стартаваць у конкурсе. Пытанні другога і трэцяга этапаў будуць змяшчацца толькі адзін раз, адпаведна 21-га лютага і 7-га сакавіка.

Адказы на пытанні першага этапа прымаюцца да пятніцы, 14 лютага, уключна

Адказы можна дасылаць на адрас рэдакцыі (з паметкай "Спартыўны конкурс"), можна прыносіць у рэдакцыю асабіста, можна дасылаць электроннай поштай на адрас konkurs@tut.by.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

Пытанні першага этапа

АКРАБАТЫКА. У якім раздзеле спаборніцтвы не праводзяцца?

А – змешаная пара. Б – жаночая пара. В – жаночая тройка. Г – мужчынская тройка.

БАСКЕТБОЛ. На якой вышыні над пляцоўкай вісіць карзіна?

А – 285 см. Б – 305 см. В – 325 см. Г – 345 см.

ВАЛЕЙБОЛ. Якія функцыі ў гульца "лібера"?

А – дзейнічае толькі ў сетцы, мае права на дадатковае краненне. Б – дзейнічае толькі на задняй лініі, можа замяняцца неабмежаваную колькасць разоў. В – дзейнічае толькі на задняй лініі, абавязкова выконвае падачу. Г – дзейнічае толькі ў сетцы, можа замяняцца неабмежаваную колькасць разоў.

ГАНДБОЛ. Нападаючы змагаецца з абаронцамі на шасціметровай лініі, непасрэдна варотам не пагражае. Супраць яго парушаюць правілы, але мяч у нападаючага застаецца. Пры гэтым ён вымушаны заступіць за шасціметровую лінію. Што прызначаць арбітры?

А – кідок праз сценку з дзевяці метраў. Б – свабодны розыгрыш з дзевяці метраў. В – пенальці з сямі метраў. Г – пераход мяча да каманды, якая абаранялася.

ДЗЮДО. Спартсмен прайграў у першай жа схватцы на турніры. На які медаль ён можа прэтэндаваць далей?

А – на "золата", бо толькі другое паражэнне пазбаўляе ўсіх шансаў. Б – на "серабро", бо той, хто адноічы саступіў, аніяк не можа стаць чэмпіёнам. В – на "бронзу", бо сярод тых, хто адноічы саступіў, праводзіцца асобны турнір за трэцяе месца. Г – ні на які, бо ўдзел заканчваецца пасля першага паражэння.

ІНВАСПОРТ. Колькі катэгорый інваліднасці па зроку існуе ў лёгкай атлетыцы?

А – адна. Б – дзве. В – тры. Г – чатыры.

Заўвага. У адказах дастаткова запісаць від спорту і шыфр вашага адказу, напрыклад, "Дзюдо – Б".

Дадатковыя пытанні

З якім лікам 19 лютага закончацца матчы "Рэал" (Мадрыд, Іспанія) – "Барусія" (Дортмунд, Германія) і "Мілан" (Італія) – "Лакаматыў" (Масква, Расія)?

У дадатковых пытаннях крытэрыі вызначэння лепшых адказаў наступныя:

1. Колькасць правільных лікаў у адказе. 2. Колькасць правільных выходаў (перамога той ці іншай каманды альбо нічыя) у адказе. 3. Найменшая памылка пры вызначэнні колькасці забітых мячоў у двух матчах паасобку.

Каментарый да трэцяга пункту. Прыклад: прагноз (0:0 і 2:4), а на самой справе (2:1 і 1:1). Маем памылку: 3+4=7.

■ ЛЫЖНЫЯ ГОНКІ

Мядзялчанкі ў італьянскім Тарвізіо

На зімовай універсіядзе ў італьянскім Тарвізіо выступаюць былыя мядзялчанкі Вольга Васілёнак і Ірына Нафрановіч. Яны ўваходзяць у склад зборнай краіны ў якасці студэнтак Беларускай дзяржаўнай акадэміі фізічнай культуры (БДАФК).

18 студзеня былі гонкі на 5 км класічным стылем. Васілёнак стала 19-ай, Нафрановіч – 27-ай. Яны былі горшымі з чатырох беларусак, што прымалі ўдзел. 20-га ў спрынтэрскай гонцы на 1 км Васілёнак заняла высокае дзевятае месца. Яшчэ адна беларуска, якая тут стартавала, заняла восьмае месца.

23-га прайшла эстафета 3#5 км. Васілёнак выступіла на апошнім этапе, выглядала не горш за партнёрш. Выніковае месца ў нашых – пятае.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

ВІНШАВАНКІ

Віншуем з юбілеем **Ірыну Уладзіміраўну Клімовіч** з Любані! Жадаем здароўя, шчасця, удачы, усіх зямных даброт. *Сям'я Папчанкавых.*

Мы цябе віншуем, мы табе жадаем усяго добрага, мы цябе помнім і чакаем хутчэй добрую нашу дадому. *Твае дзеці Уладзімір і Святлана Бобрык.*

Віншуем з 70-годдзем **Ефрасінію Аляксандраўну Русакевіч**! Жадаем моцнага здароўя, доўгіх год жыцця. *Зоя, дзеці.*

Любую **матулю** з днём нараджэння! Моцнага здароўя, шчасця, душэўнага спакою, аптымізму. *Ілона і яе сям'я.*

Віншуем з днём нараджэння **Раісу Рыгораўну** і **Міхаіла Іванавіча Бурачонкаў** з в. Мясата! Жадаем здароўя, шчасця. *Дзеці, зяць, унукі.*

Віншую **Вольгу Віржык** з 18-годдзем! Жадаю здароўя, кахання, удачы, добрага настрою і ўсяго найлепшага ў жыцці. *З павагай Эдуард.*

Любімую маму і бабулю **Ірыну Станіславаўну Белую** віншуем з днём нараджэння! Жадаем здароўя, шчасця, дабрабыту. *Дзеці, унукі.*

Дарагую сястрычку і цёцю **Ніну Іванаўну Няверу** віншуем з 55-годдзем! Жадаем здароўя, шчасця, даўгалецця і сямейнага дабрабыту. *Родныя.*

Віншуем **Юлію Галавач** з днём нараджэння! Пусть будет все то, что ты хочешь сама, любви тебе, веры, надежды, добра. *Аксана, Жэня, Данілка.*

Кінатэатр «Радзіма»

31 студзеня – 2 лютага. "Нястрымаьныя" – у 17.00, 19.00 і 21.00. 1 і 2 лютага – і ў 15.00. Яны імклівыя і няўлоўныя, дужыя і бясстрашныя! Для іх не існуе непрыступных тайнікоў і сейфаў! Задача паліцыі – злавіць іх. Але хто пераможа?

3-9 лютага. "Гары Потэр і філасофскі камень", ЗША, прыгоды – у 15.00, 17.30 (6 лютага – у 17.30 ільготны).

"Амазонкі і гладыятары", ЗША-Германія – 19.50 і 21.20.

Дыскатэка 14±2. Прыходзьце ў 19.00 кожную суботу. Працуе бар. Група з 12-і чалавек – 13 вядзе бясплатна.

Тэл. для даведак: 7-15-92, 7-06-30.

ЗНАЁМСТВЫ

Для стварэння сям'і пазнаёмлюся з прыстойнай жанчынай ад 43 да 52 год. Жыллём забяспечаны. Маладзечна-1, п/п МС 05919556.

Жанчына 36/160/70 пазнаёміцца з мужчынам без шк/зв. Ашмяны-1, п/п КН 0071958.

Пазнаёмлюся з жанчынай для стварэння сям'і. Пра сябе: 41/170/68, без дзяцей. Валожын, галоўпаштамт, п/п МС 0285677.

Жанчына прыемнай знешнасці 36/155/80 пазнаёміцца з мужчынам без шк/зв. Ашмяны-1, п/п КН 0858557.

Пазнаёмлюся з мужчынам для сур'ёзных адносін. Пра сябе: 60/170/70. Маладзечна-6, п/п МС 0560382.

Комплекс дзейнічае

ВІЛЕЙКА. Культурна-спартыўны комплекс, адчынены 22 студзеня ў дзіцячым рэабілітацыйна-аздараўленчым цэнтры "Надзея", з'яўляецца ўнікальным аб'ектам па ўкладзеных сродках, крыніцах фінансавання і выкарыстаных тэхналогіях.

На ўзвядзенне комплексу патрацілі амаль 3 мільярды рублёў. Фінансавалася будаўніцтва з беларускіх, японскіх, нямецкіх крыніц. Асноўная частка сродкаў паступіла ад камітэта па праблемах наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. Дапамаглі і партнёры "Надзеі": Чарнобыльскі дзіцячы фонд Японіі і нямецкі фонд Ханца і Ірмгард Мюлераў.

Будаваўся комплекс па індывідуальным праекце інстытута «Мінскграмадзянпраект», які распрацаваны з удзелам нямецкага архітэктара Курта Дэклера. На працягу першых двух гадоў кансультантам па будаўніцтву працаваў нямецкі інжынер-будаўнік Энгельберт Шмідт.

Асаблівасцю культурна-спартыўнага комплексу з'яўляецца прымяненне энергаашчаджальных тэхналогій і матэрыялаў: для асвятлення выкарыстоўваюцца эканамічныя лямпы, а пры будаўніцтве бралі цеплазберагаючыя матэрыялы.

Віталь ПАЎЛОЎСКІ.

Судзяць старшыняў

МЯДЗЕЛ. У судзе і не прыпомнілі, каб за апошнія гады ў раёне за службовыя злачынствы прыцягвалі да адказнасці кагосьці з кіраўнікоў калгасаў. А тут за некалькі месяцаў судзілі двух былых старшыняў калгасаў.

Адзін з іх — Уладзімір Валасевіч з "Пераможца"— аплаціў навучанне дачкі з калгаснай касы ў Акадэміі кіравання пры прэзідэнце Беларусі. Выкарыстаўшы службовае становішча, без заключэння дагавора, ён пераліч ў устанoве 661800 рублёў. Улічваючы, што урон абвінавачаны пакрыў і раней да крымінальнай адказнасці не прыцягваўся, суд раёна прыгаварыў У. Валасевіча да двух год пазбаўлення волі (пакаранне не будуць прыводзіць у выкананне на працягу года).

Іван Гайдаржы стаў кіраваць калгасам "Канстанцінава" ў сакавіку 2002 года. І адразу пасадзіў для сябе паўгектара бульбы на калгасным полі, не плацішы за ўгнаенні, карыстанне тэхнікай, 2,8 тоны насення (падлічаныя страты — 496100 рублёў). Ды і тэхніка на яго ўчастку працавала ў першую чаргу. Як бульбу ўбралі, то частку яе праз людзей прадаваў у Кабыльніку. Суд улічыў шчырае раскаянне, добраахвотнае пакрыццё ўрону і прызначыў пакаранне І. Гайдаржы ў выглядзе двух год папраўчых работ з утрыманнем 20 працэнтаў заробку ў даход дзяржавы.

Алесь ВЫСОЦКІ.

■ **ВЫСТАВЫ**

Адпачніце душой

22 студзеня ў турклубе "Пілігрым" па вуліцы Міхала Забэйды-Суміцкага, 4 адчынілася выстава акварэльных работ Сяргея Шафрановіча.

Сяргей сталічны мастак, сябра Саюза мастакоў РБ, закончыў Беларускую дзяржаўную акадэмію мастацтваў, дзе цяпер і працуе выкладчыкам на кафедры малюнка, жывапісу і скульптуры. Яго работы экспануюцца ў музеі беларускага выяўленчага мастацтва, выставачнай зале Міністэрства культуры, музеі міліцыі, у Бягомльскім раённым музеі. Ёсць яны і ў асабістых калекцыях рэспублікі і за мяжой – у Ізраілі, ЗША.

З членамі турклуба ён пазнаёміўся ў 1994 годзе. Сам заядлы турыст. За яго плячыма ёсць узыходжанне на Эльбрус (вышэйшая гара Еўропы, 5621). Вельмі цікава, што ўсе работы выкананыя за апошнія два гады ў паходах па Каўказе, Цянь-Шані і Хібінах.

Выставу можна наведаць па серадах з 16 да 20 гадзін.

Сяргей БЯЛКОЎ.

Што і як рабіць у лютым

Работы садавода

У апошнія гады ў лютым амаль няма снегу, але маразы ўсё ж бываюць моцныя. Часам сонца так награвае дрэвы, што кара іх ажывае, пачынае вегетацыю, а ноччу не вытрымлівае рэзкага пахаладання і адмірае. У выніку ўтвараюцца невялікія шчыліны — сонечна-цеплавыя абпальванні. Вада, якая замярзае ў гэтых шчылінах, разбурае кару і нават драўніну. Каб гэтага не здарылася, у цёплыя дні патрэбна ўзнавіць асеннюю пабелку дрэў.

Калі доўга працягваецца адліга і шмат стаіць талай вады, яе неабходна спусціць. Асабліва шкодзіць застаялая вада пасадкам суніц, карані якіх ад недахопу кіслароду могуць загінуць. Вельмі баяцца марозу пасаджаныя восенню дрэўцы або прыкапаныя саджанцы. Таму пры адсутнасці снегу трэба ўцяпліць торфам, сухой травой або перагноем прыствольныя кругі новых пасадак. На прыкапаныя саджанцы накідаць снегу, а калі яго няма — сухога галля.

Выявіць падмерзлыя галіны і падрэзаць іх, пакуль не набрынялі пупышкі, раны залячыць. Гэта ўмацуе дрэвы.

Абрэзку рабіце пасля поўні – 19-22 лютага. Дрэвы ў кватэрах або іншых памяшканнях прышчэпліваце пасля маладзіка – 13, 14 лютага.

Работы агародніка

Асабліва непакояць агароднікаў у лютым агуркі і памідоры, якія растуць у цяпліках або на падаконніках. Калі ў студзені не прышчыпнулі агуркі над 5-6 лістом, зрабіце гэта ў лютым. У далейшым агуркі прышчыпваюць над кожным другім або трэцім лістом, падвязваюць да апоры.

З 1 да 17 лютага Месяц расце, а з 8 да 28 убывае. Неспрыяльныя для сяўбы і пасадкі любой культуры дні – 1, 2, 15-17 і 27, 28 лютага. Праводзьце ў гэтыя дні апрыскванне і апрацоўку раслін супраць хвароб і шкоднікаў. Знішчайце пустазелле.

Пасейце агуркі на расаду; салату, кроп, пятрушку, сельдэрэй на зеляніну (на падаконніку або ў цяпліцы) 3, 4, 8, 13 і 14; радыску, моркву і пятрушку для атрымання вітамінных караняплодаў 19, 20 і 25, 26; памідоры на расаду для веснавой цяпліцы на біяпаліве (калі такая ёсць у агароднікаў) і для вырошчвання на балконе 3, 4, 8, 13 і 14 лютага.

Спрыяльныя для падкормкі і паліву дні 2, 13, 14 і 21, 22 лютага, зеляніну ўбірайце 5, 6, 8, 9, 13, 15 і 16, а караняплоды радыскі, морквы, пятрушкі – 19-22 і 25-27 лютага.

Праверце, як захоўваецца бульба і іншая агародніна. Калі яна знаходзіцца ў падвале або іншым даступным месцы, перабярыце яе, выкіньце загніўшую. Закупіце насенне, якога не хапае, праверце яго ўсходжасць, падрыхтуйце да сяўбы.

Альбін МАКАРЭВІЧ.

■ **ІМЯНІНЫ**

31 студзеня
Праваслаўныя: Апанаса, Кірылы.
Каталіцкія: Марцэліны, Яна.
2 лютага
Праваслаўныя: Рымы, Яўціхія, Яфіма.
Каталіцкія: Людмілы, Марыі, Міраслава.
3 лютага
Праваслаўныя: Анастасія, Максіма, Яўгена.
Каталіцкія: Блажэя, Іпаліта.
4 лютага
Праваслаўныя: Анастасія, Гаўрылы, Георгія, Івана, Лявона, Мануіла, Пятра, Фёдара.
Каталіцкія: Веранікі, Андрэя, Юзафа.
5 лютага
Праваслаўныя: Генадзя, Клімента, Паўліна.
Каталіцкія: Агаты, Адэлаіды, Ізыдара.
6 лютага
Праваслаўныя: Ксеніі, Анастасія, Цімафея.
Каталіцкія: Дароты, Багдана, Паўла.

■ **ТВАЁ ІМЯ**

Людміла

Значэнне і паходжанне: мілая людзям (слав.).

Гэтае імя падобнае на ўсплеск вады ад упаўшага каменя і кругі, якія разыходзяцца па паверхні возера. Так і ў імені Людміла звязаны ў адзінае цэлае два разнародныя пачаткі. Лёгка можна ўбачыць, што першая частка слова валодае дастатковай цвёрдасцю, у той час як заканчэнне вельмі і вельмі мяккае. Цікава, што некаторыя Людмілы свядома карыстаюцца дваістасцю імя, у залежнасці ад абставін прадстаўляюцца то Людай, то Мілай. Яшчэ імя падобнае на шалі, якія хочуць адначасова ўраўнаважыць і мяккасць, і цвёрдасць характару.

Такі пошук раўнавагі звычайна прыводзіць да таго, што Людміла з дзяцінства пачынае адрозніваць аналітычным складам розуму, які ў значнай ступені маскіруе яе пачуццёвасць. Якія б эмоцыі не апанавалі Люду, яна ўсё роўна стараецца выбраць з усіх варыянтаў паводзін найлепшы па яе маркаванні. Нярэдка гэта атрымліваецца, нярэдка не, але ўсё роўна нервовыя зрывы Людмілы рэдка бываюць моцнымі. Яна можа пашумець, пакрыўдзіцца, але дастаткова хутка возьме сябе ў рукі. Пры гэтым Люда не пазбаўлена какецтва, што таксама з'яўляецца вынікам яе лагічнасці і развітага самалюбства.

Часта ўжо з малых гадоў Люда ведае, што ёй трэба, што не, а таксама, што можна і што нельга. Іншы раз яна ўжо з дзяцінства пачынае сур'ёзна рыхтаваць сябе да сямейнага жыцця і не дзіва, калі гэта прывядзе да ранняга шлюбу. Тут, праўда, вельмі хутка можа высветліцца, што далёка не ўсё ў жыцці можна спланаваць, асабліва, калі размова ідзе аб чалавечых ўзаемаадносінах. Часта Людміла пачынае прымяняць свае разумовыя здольнасці для таго, каб падагнаць характар мужа пад сваё ўяўленне аб тым, якім павінны быць яе мужчына. Не дзіва, калі з боку мужа гэта выклікае пярэчанне аж да адкрытага канфлікту. І тут варта нагадаць, што шчасце нельга спланаваць, паколькі шчасце – усяго толькі паўната пачуццяў і давер да Лёсу і да блізкіх людзей. Калі гэтага няма, то як бы ні вёў сябе муж, яна ўсё роўна застанецца незадаволенай.

Нярэдка Людміла хоча рэалізаваць сябе ў кар'еры. У гэтым ёй могуць дапамагчы такія якасці, як уменне быць настойлівай і дыпламатычнай. Хаця, канешне, лепш давяраць сваім пачуццям, чым розуму.

■ **ЯК ЗВАРЫШ, ТАК І З'ЯСІ**

Свініна з агароднінай

500 г свініны, 1 шклянка гароху, 0,5 шклянкі смятаны, 0,5 сталовай лыжкі тамата-пюрэ, 1 сталовая лыжка пшанічнай мукі, 2 сталовыя лыжкі сметанковага масла, 2 цыбуліны, 2 морквы, 1 корань пятрушкі, 1/4 шклянкі булёну, соль, перац, лаўровы ліст.

Падрыхтаваную свініну нарэзаць дробнымі кубікамі, пасаліць, абсыпаць пшанічнай мукой і абсмажыць у добра нагрэтым тлушчы ці масле да румянага колеру. Гарох перабраць, прамыць і адварыць у нясоленай вадзе да паўгатоўнасці. Цыбулю, моркву, пятрушку пачысціць, дробна нарэзаць і змяшаць з молатым перцам, соллю і лаўровым лістом. Каструлю змазаць растопленым сметанковым маслам, пакласці слаямі палавіну падрыхтаванай агародніны, затым падсмажаную свініну, на яе – гарох, а зверху – астатнюю частку агародніны. Усё заліць булёнам, зварваным з касцей, тушыць 25 мінут, пасля чаго заліць змятанай, змешаным з пасераваным на сметанковым масле таматам-пюрэ і паставіць у духоўку на 10 хвілін.

Купон 5

Рэгіянальная газета

да рубрык «Віншаванкі» і «Знаёмствы». Бясплатна змяшчаюцца тэксты аб'ёмам да 15 слоў. Ананімныя купоны не разглядаюцца. Пішыце, калі ласка, разборліва.

тэкст

прозвішча, імя, адрас (не для друку)

Звярніце ўвагу

Шаноўныя чытачы, калі вы хочаце павіншаваць знаёмых, блізкіх, то высылайце купон з разборліва напісаным тэкстам загадзя. Указвайце дату публікацыі – газета выходзіць па пятніцах. Бясплатна прымаюцца віншаванкі аб'ёмам да 15 слоў, якія паступілі ў рэдакцыю да аўторка ўключна. Зрабіце прыемнае сваім блізкім – павіншуйце іх праз газету! Калі вы хочаце размясціць аб'яву аб знаёмстве, калі ласка, указвайце адрас да запатрабавання. Бясплатна змяшчаюцца аб'явы аб знаёмстве аб'ёмам да 15 слоў. Публікуюцца па чарзе. Па-за чаргой – платна. Жадаем знайсці сваё шчасце!

ТРАНСПАРТ

ПРАДАМ

• Форд-Сіеру, 1984 г. в., 700 у. а.; з/ч. Т. у Маладзечне 64483, (8-029) 6280984.
• З/ч Форд-Эскорт, 1984 г. в., 1,6Д; з/ч Пежо-405, 1990 г. в. Тэл. (8-029) 6363262.
• М/а Фіят-Дуката, 2,5Д, 1993 г. в., пасажырскі, белы; Форд-Скорпіё, караван, 2.0 Донс, 1993 г. в., поўны эл/пакет. Т. у Маладзечне 70206.
• Опель-Кадэт, 1.6Д, 1987 г. в., сіні, 3-дзверны, 5КПП, добры стан, 1100 у. а. Т. у Маладзечне 90240, (8-029) 6286701.
• Рухавік 1.6Б, задні мост, КПП з/м VW-Пасат, 1985 г. в. Т. у Маладзечне 39147, (8-029) 6639147.
• УАЗ бартавы, 1993 г. в., 1000 у. а. Т. у Маладзечне 34694.
• Опель-Аскону, 1985 г. в., хэтчбек, 950 у. а., торг. Т. у Вілейцы 73257.
• Опель-Амегу, 1988 г. в., 2.0і, 1450 у. а. Т. у Вілейцы 54920.
• ВАЗ-21061, 1988 г. в., добры стан. Тэл. (8-029) 6223589.
• Міні-вэн, Нісан-Прэрыя, 1991 г. в., 2.0 л, электрапакет, эл/люстэркі, каректар фар, гідраўзмацняльнік руля, год у РБ. Т. у Вілейцы 55379.
• **З/Ч МЕРСЕДЭС-240D**, 123 к. Тэл. (8-029) 6281649.
• ВАЗ-2105, 1994 г. в. Т. у Вілейцы 55536, (8-029) 6201798.
• Аўдзі-80, 1983 г. в., тэрмінова. Т. у Астраўцы 22771.
• Опель-Астру, 1992 г. в., 1.6Б, чорны, літыя дыскі на 15. Тэл. (8-029) 6362963.
• VW-Пасат, 1991 г. в., 1.8і, цёмна-сіні, добры стан. Т. у Маладзечне 63390, (8-029) 6909095.
• VW-Джэту, 1989 г. в., 1.6Б, чырвоны, надзейны з Германії. Т. у Вілейцы 56369.
• Фіят-Крому, 2.0TDi, 1992 г. в., 7 месяцаў у РБ. Т. у Маладзечне 69682.
• Аўдзі-80 В4, 1994 г. в., 2.0 мона, цёмна-зялёны металік, 4800 у. а. Т. у Астраўцы 33291.
• Аўдзі-Б4, 1994-93 г. в., 1.9TD, эл/люстэркі, эл/шкло, імабілайзер, г/у, ц/з, люк, велюр, 4250 у. а. Тэл. (8-029) 6466144.
• А/м Вектра, 1995 г. в., пад заказ. Т. у Маладзечне 52406, (8-029) 6560483.
• Аўтамашыну ІЖ-2715; кабана. Т. у Маладзечне 21036.
• Рухавік 2.5Д; фаркоп, задні мост Мерседэс-207. Т. у Маладзечне 37063, (8-029) 6247236.
• А/м Хундай-Поні, 1993 г. в., седан, навароты, з Германії, тэрмінова, надорага. Т. у Маладзечне 31960.
• ВАЗ-2107, 1997 г. з., 1500 см³; Хонду-Цівік, 1993 г. з., 1500 см³. Тэл. (8-029) 6775388.
• Ford-Эскорт, 1.4Б, 1993 г. в. Тэл. (8-029) 6235068.
• ВАЗ-03 на запчастках; Масквіч па запчастках. Т. у Маладзечне 40747.
• Міцубісі-Галант, 1986 г. в., 1.8ТД, новы АКБ, гума, шмат новых запчастак, патрабуе падваркі парогаў, 1270 у. а. Тэл. (8-029) 6219571.
• Рэно-19 Шамада, 1.8 бензін, 1991 г. в., эл/пакет, кар/фар, ц/з, 2100 у. а.; ІЖ 27-15, 1989 г. в., рабочы стан, 500 у. а. Т. у Маладзечне 54633 (пасля 16⁰⁰).
• ФВ-Гольф, 1988 г. в., 1.3 карбюратар, 3-дзверны, вішня, 5КПП. Т. у Маладзечне 35105.
• Форд-Транзіт, пасажырскі, сіні, тэрміновa, надорага. Т. у Вілейцы 64547.
• Фольксваген-Транспарцёр; р/т Senao. Т. у Маладзечне 95348.
• Опель-Вектру, 1992 г. в. 1.6 мона, г/у, ц/з, ABS, люк, каректар фар, імабілайзер, 6,5 л/100 км, толькі з Германії, 2400 у. в., торг. Т. у Маладзечне 40645.

Арганізацыі патрабуюцца:
маляры-тынкоўшчыкі
плітачнікі
майстар па суўраддзелцы
Тэл. у Маладзечне
74004, 30247.

• Аўдзі-80, 1988 г. в., шэра-блакітная, 2.0і, АВС, люк, сігналізацыя, выдатны стан. Т. у Маладзечне 39301.
• Форд-Транзіт, 1994 г. в., пасажырскі; УАЗ бартавы, 1993 г. в. Т. у Маладзечне 34694.
• Аўдзі-90, 1987-88 г. в., чорны металік, 2100 у. а., торг. Тэл. (8-029) 6242106.
• Фольксваген-Гольф ІІ, 1988 г. в., 1.6TD, блакітны, 5-дзверны, усе навароты, 2100 у. а. Т. у Валожыне 54880.
• Ісудзу-Мідзі, 1992 г. в., дызель, пасажырскі, 2250 у. а. Т. у Ашмянах 41811.
• Форд-Скорпіё, 1991 г. в., 2.5TД, седан, спелая вішня. Т. у Смаргоні 51070.
• ГАЗ-3507, самазвал, 20000 км прабег. Т. у Астраўцы 20923.
• Форд-Скорпіё, 1986 г. в., выдатны стан. Т. у Вілейцы 51333.
• ВАЗ-2101 на запчасткі, 1989 г. в. Т. у Вілейцы 55358.
• Форд-Кур'ер, 1993 г. в., дызель, пасажырскі, з Германії. Тэл. (8-029) 6757196.
• А/м Аўдзі-80, 1991 г. в.; БМВ-524, 1990 г. в. Т. у Вілейцы 54478, 53854.
• ВАЗ-2101, добры стан. Т. у Вілейцы 35246 (увечары).
• Тэрмінова Форд-Мандэо, 1993 г. в., 1.8 бензін, цёмна-вішнёвы колер, усе навароты, з Германії; Рэно-19, 1993 г. в., выдатны стан, з Германії, надорага. Тэл. (8-029) 6283849.
• **ПАСАТ В-4**, 1994 г. в., 1.8 бензін, універсал, або мяняю на **В-3** з даплатай; **МАЗДУ-121**, 1991 г. в., бірузовы, 1.3Б. Тэл. (8-029) 6799159.
• Опель-Вектру, 1990 г. в., 1.7Д, новая гума, выдатны стан. Тэл. (8-029) 6370932.
• Аўдзі-100 (сігара), 2.2і, 1986 г. в. Т. у Вілейцы 56476, 32221.
• Івеку-Магірус, 1986 г. в., 5 тон, 30 кубоў, тэнт, дзюраль кузаў, новая АКБ, 50% гума. Т. у Вілейцы 55886, 56457.
• Аўтамабіль VW-Пасат, універсал, 1989 г. в., 1.8 бензін, чырвоны колер. Т. у Вілейцы 32848.
• Форд-Эскорт, 1993-94 г. в., 1.6 см³, донс. Т. у Вілейцы 51907, (8-029) 6248903.
• ВАЗ-21093, 1992 г. в., добры стан. Т. у Вілейцы 57639.
• Мерседэс-207Д, грузапасажырскі, 1.5Т, чырвоны, доўгая база, добры стан. Т. у Вілейцы 57836 (пасля 18⁰⁰).
• Пежо-302, 1993 г. в., чырвоны, 5-дзверны. Вілейка, вул. Вадап'янава, 59-2.
• А/м Фіят-Ціпо, 1993 г. в. Т. у Вілейцы 35359 (пасля 18⁰⁰).
• Каробку перадач Гольф-2. Т. у Вілейцы 35436.
• Аўтамабіль Шкода-Фаварыт, 1994 г. в., колер цёмна-вішнёвы, у добрым стане. Т. у Вілейцы 55215 (пасля 19⁰⁰).
• ВАЗ-21061, 1991 г. в., 1.5Б, чорны. Т. у Вілейцы 33846.
• А/м Форд-Мандэо, 1994-95 г. в., сіні, універсал, выдатны стан, з Германії. Тэл. (8-029) 6026127.
• ФВ-Пасат, універсал, 1990-91 г. в., 1.8Б, у аварыйным стане. Т. у Маладзечне 39343, (8-029) 6212542.
• Нісан-Сані, 1.7D, 1988 г. в., патрабуе дробнага рамонту, 1000 у. а., торг. Тэл. (8-029) 6374195.
• Фіят-Тэмпра, універсал, шэра-блакітны металік, 1992 г. в., 1.6 бензін, стан добры. Т. у Маладзечне 79141, (8-029) 6583629.
• З/ч Форд-Скорпіё, кузаў і ходавая. Т. у Вілейцы 51036.
• ФВ-Пасат, 1.9 турбадызель, 1991 г. в., або мяняю на а/м з меншым аб'ёмама рухавіка. Т. у Вілейцы 33601.
• Форд-Скорпіё, 1990 г. в. Т. у Ашмянах 38104.
• Мазду-626, 1995 г. в., 1.8 бензін; Нісан-Прэм'еру, 1993 г. в., дызель, толькі з Бельгії. Тэл. (8-029) 6153865.

КУПЛЮ

• А/м Фіят-Ціпо. Т. у Маладзечне 51066 (пасля 18⁰⁰).
• Рухавік 1.6Б, 1984-86 г. в. Форд-Эскорт. Т. у Маладзечне 98093.
• А/м ВАЗ-2107. Т. у Вілейцы 33356.

• Аўдзі-100 (сігара), любы стан, надорага; трактар у любым стане. Т. у Вілейцы 57814, 57293, (8-029)6266898.
• А/м ВАЗ. Т. у Вілейцы 57133.
• ВАЗ да 800 у. а.; рухавік Масквіча ў любым стане. Т. у Маладзечне 40747.
• Трактар Т-40, МТЗ. Т. у Ашмянах 30411.
• Дзверы ВАЗ-2106, б/у. Т. у Вілейцы 57368.
• Прычэп да л/а. Т. у Вілейцы 51955 (пасля 18⁰⁰).
• Яву-638 да 100 у. а. Маладзечна, вул. Касманаўтаў, 8-205, Сяргей.

МЯНЯЮ

• Арганізацыя мяняе ЗІЛ-133 (бензін, 1978 г. в., грузападымальнасць 8 тон, прабег 150000 км) на легкавы аўтамабіль. Арганізацыя купіць легкавы аўтамабіль па безнаяўнаму разліку да 1 млн рублёў. Т. у Вілейцы 35207, 35178.

НАЙМУ

• Грузавік для выязднога гандлю (Маладзечна). Тэл. (8-029) 6162370.

ПАСЛУГІ

• Устаноўка сігналізацый, ц/з, **УСТРОЙСТВАЎ ПЕРАДПУСКАВОГА ПАДАГРЭВУ РУХАВІКА**, устройстваў падагрэву дызпаліва (для легкавых і **ГРУЗАВЫХ АЎТО**). Т. у Маладзечне 64136.

ІНШАЕ

• **АРГАНІЗАЦЫЯ ПРАДАЕ ПЛАТНУЮ АЎТАСТАЯНКУ НА 128 АЎТАМАШЫН (МАГЧЫМЫ МІНІ-РЫНАК) У ВІЛЕЙЦЫ ПА ВУЛ. ШУБІНА (Р-Н ВУЛ. НЕЗАЛЕЖНАСЦІ). ЦАНА 3982900 РУБ. Т. у Маладзечне (01773) 76042, (8-029) 6556117.**
• ООО "Комдор" купіць па безнаяўнаму разліку трактар МТЗ-80 або МТЗ-82 у рабочым стане. Т. у Вілейцы 55967, 53067.

НЕРУХОМАСЦЬ

ПРАДАМ

• Частку дома 35 м². Т. у Вілейцы 55680. Т. у Мінску (8-22) 571893.
• Дом у Вілейцы; відэакамеру; станок свідравальны; камп'ютэр; прыстаўку Sony PS. Т. у Вілейцы 32878.
• Дачны участак з пабудовамі ў в. Касута Вілейскага р-на. Т. у Вілейцы 33356.
• 2-пакаёвую кватэру, р-н з-да "Зеніт". Т. у Вілейцы 57260.
• **3-ПАКАЁВУЮ** кватэру ў Вілейцы. Т. у Маладзечне 51229.
• Гараж у ГБК-4; а/м ВАЗ-2108, 1991 г. в. Т. у Вілейцы 58982.
• 3-пакаёвую кватэру, 1 паверх (Маладзечна, вул. Вальнца). Т. у Маладзечне 40794.
• Дом у вёсцы, бліэка чыгунка, 0,22 га. Т. у Маладзечне 73958 (пасля 20⁰⁰).
• Дом у в. Насілава, вул. Савецкая, 58. Т. у Мінску 2708175 (дам.), 2636478 (раб.).
• 3-пакаёвую кватэру ў цэнтры, 57/42/6, 3/5 паверх, цэгла, тэлефон, або мяняю на 2-пакаёвую. Т. у Маладзечне 71479.
• Дом у в. Груздава. Т. у Маладзечне 21032 (18⁰⁰-21⁰⁰).
• Недабудаваны катэдж у в. Рагазы (Маладзечна). Тэл. (8-029) 6162370.
• Добраўпарадкаваны гараж з ямай і падвалам 4х6 м у ГК-18 (Маладзечна). Тэл. (8-029) 6518618.
• Гараж у ГК-4. Т. у Маладзечне 64550.
• 2-пакаёвую кватэру, р-н з-да "Зеніт"; гараж у ГК-4. Т. у Вілейцы 58062 (пасля 15⁰⁰), (8-029) 6544559.
• 4-пакаёвую кватэру або мяняю на 2-пакаёвую. Т. у Вілейцы 58735 (дам.), 57165 (раб.).
• Дом з пабудовамі (0,25 га зямлі) у в. Качанкі, 5 км ад Вілейкі. Т. у Вілейцы 55931 (15⁰⁰-22⁰⁰).
• Гараж у ГБК №2. Т. у Вілейцы 58386.
• 3-пакаёвую кватэру, 7500 у. а. Т. у Вілейцы 57107.

• Участак пад будаўніцтва (0,15 га, Снежкава); дзверы ДВП; сетку для агародкы ацынкаваную. Т. у Вілейцы 57040.
• 2-пакаёвую кватэру без выгод у Вілейцы (агульная/пл. 50 м², жылая 36 м², тэлефон, хлеў, невялікі агарод). Т. у Маладзечне 76263.
• Гараж у ГК №14. Т. у Маладзечне 62008.

КУПЛЮ

• Аднапакаёвую кватэру. Т. у Вілейцы 58894 (пасля 17⁰⁰).
• Дом у в. Прынта. Т. у Вілейцы 35359 (пасля 18⁰⁰).

МЯНЯЮ

• 2-пакаёвую прыватызаваную кватэру ў в. Залессе Смаргонскага р-на (хлеў, участак, 2 падвалы) на раўназначную ў Маладзечне. Магчыма даплата. Т. у Смаргоні 92546.
• Недабудаваны катэдж у в. Рагазы (Маладзечна) на кватэру, аўтамабіль, прадукты харчавання (бакалея). Тэл. (8-029) 6162370.
• Добраўпарадкаваны гараж з ямай і падвалам 4х6 м у ГК-18 на іншамарку або прадам (Маладзечна). Тэл. (8-029) 6518618.
• 2-пакаёвую кватэру і гараж у Мядзеле на кватэру ў Маладзечне. Т. у Маладзечне 54927.
• 2-пакаёвую кватэру 53,4/29,3/8,8, балкон, тэлефон, 2/5-панельнага дома ў Вілейцы на Наваполацк або прадам. Варыянты. Т. у Вілейцы 58592.

НАЙМУ

• **ГАРАЖ У ВІЛЕЙЦЫ. Тэл. (8-029) 6550799.**

ПАСЛУГІ

ДЛЯ МАЛАДЫХ

• **ВЯСЕЛЬНЫЯ І ВЯЧЭРНІЯ ЎБОРЫ:** модныя, элегантныя, новыя паступленні, взлом у падарунак. Т. у Маладзечне 39293, (8-029) 6339293. Ліц. №04599 Белбытсаюза18.10.1999-18.10.2004.
• **У САЛОНЕ ВЯСЕЛЬНАЙ МОДЫ "РАКСАЛАНА"** новая калекцыя 2003 года. У падарунак взлом. Гасцініца "Маладзечна". Т. у Маладзечне 74109, 51070. Ліц. №00582 Белбытсаюза 4.06.1999-4.06.2004.
• **ВЯЛІКІ ВЫБАР** вясельных і вячэрніх убранняў. Сукенка для маці нявесты — **БЯСПЛАТНА**. Т. у Маладзечне **50825**. Ліц. №03716 Белбытсаюза 13.08.99-13.08.2004.
• Вясельныя і вячэрнія ўбранні. Вялікі выбар. Т. у Маладзечне 75801. Ліц. №04285 БДААБАН 20.05.2002-20.05.2007.
• **ВЯСЕЛЬНА-ВЯЧЭРНІ САЛОН "МІЛЭДЗІ".** Вялікі выбар. Маладзечна, вул. Буйніцкага, 30. Т. у Маладзечне 77382, (8-029) 6273487. Ліц. №03576 БДААБАН 31.01.2002-31.01.2007.
• Вясельныя і вячэрнія сукенкі. Маладзечна, вул. Будаўнікоў, 15а (Дом быту). Т. у Маладзечне 67877 (дам.), (8-029) 6208849. Ліц. №03204 БДААБАН 30.11.2001-30.11.2006.
• Вясельныя і вячэрнія ўборы. **НЯДОРАГА.** Т. у Маладзечне **50510**. Ліц. №02477 БДААБАН 30.07.2001-30.07.2006.
• Ансамбль "Свята". Музычнае абслугоўванне урачыстасцяў. Высакакласны гук, вядзенне, гульні, конкурсы. Свой аўтатранспарт. Т. у Вілейцы 56775, 51284. Пасв. №690012188 Мінаблвыканкома ад 4.11.1999.
• **ВЯСЕЛЬНЫЯ І ВЯЧЭРНІЯ** ўборы. Вялікі выбар. **Т. у Вілейцы 55513**, (8-029) 6655513. Ліц. №04123 БДААБАН 24.04.2002-24.04.2007.
• Мілыя нявесты! Чароўныя ўбранні для вас. Т. у Маладзечне 30848, 26308. Ліц. №01795 БДААБАН 8.05.2001-8.05.2006.

ГРУЗАПЕРАВОЗКІ

• А/м МАЗ, 20 тон, тэнт, 82 м³. Тэл. (8-029) 6028364. Ліц. АА №1-7338 МТіК 18.06.1999-17.06.2004.

ІНШЫЯ ПАСЛУГІ

• Пракат гульнявых прыставак "Sony PS" і "Sega DC". Дастаўка. Т. у Маладзечне 39379. Ліц. БбС №01796 ад 8.05.2001 г.да 8.05.2006 г.

• Нямецкая мова: рэпетытарства, кантрольныя. Т. у Маладзечне 40712.
• **ЯКАСНАЯ АБІЎКА МЯККАЙ МЭБЛІ.** Змяненне дызайну ў сучасным стылі. Вялікі асартымент тканіны. Т. у Маладзечне 32204. Ліц. №03946 БДААБАН 28.03.2002-2007.
• Сталярна-аддзелачныя работы (не патрабуюць ліцэнзіі). Т. у Маладзечне 52506.
• Кантрольныя работы па вышэйшай матэматыцы, інфарматыцы, статыстыцы. Т. у Маладзечне 60805.
• **ДАМАФОНЫ Ў ПАД'ЕЗДАХ.** Устаноўка. Т. у Маладзечне 65166. Ліц. №2609 МС РБ 30.05.2002-30.05.2007.

РОЗНАЕ

ПРАДАМ

БУД. МАТЭРЫЯЛЫ
• Магазін **"ІНТЭР'ЕР"** (Вілейка, вул. 17 Верасня, 29) прапануе вялікі выбар **ЛІНОЛЕУМА, САНТЭХНІКІ** і іншых тавараў. Т. у Вілейцы 55966. Падлягае абавязковай сертыфікацыі. Ліц. №89 Вілейскага РВК да 28.09.2006.
• Рамы аконныя стандартныя, новыя, танна. Т. у Вілейцы 57683.
• Сухі брус 15х15х400 см, 70 штук. Т. у Вілейцы 45366.
• Ад вытворцы. Плітку тратуарную 3-х відаў; аддзелачную "ломаны камень". Вялікі выбар. Заказы на выраб. Цэны ніжэй за завадскія. Т. у Маладзечне 33864, 76837.
• Блокі ГЗС (Смаргонь). Цана завода. **ДРОВЫ.** Дастаўка. Т. у Маладзечне 66534, (8-029) 6362559.

СЕЛЬГАСТЭХНІКУ
• Міні-трактар АМЖК-8 з навяснымі абсталяваннем. Т. у Астраўцы 20923.
• Трактар МТЗ-82, 1986 г. в.; МТЗ-82, 1991 г. в. Т. у Ашмянах 42231 (18⁰⁰-21³⁰).

БЫТАВАЯ ТЭХНІКА
• Аўдыёплэер Sony WM-FX123; пэйджэр 2-радковы. Т. у Маладзечне 30020, аб.456.
• Відэакамеру Соні-стэрэа. Тэл. (8-029) 6235068.
• Швейную машыну Чайка 14313-22-1; футра чарнабуркі. Т. у Маладзечне 50448.
• Халадзільнік-маразільнік "Мінск-Атлант"; халадзільнік "Мінск-15"; маразільнік "Мінск-15"; тэлевізар каляровы "Гарызонт-510" (51 см, ДУ); "Гарызонт-355"; пліту газавую 4-канфорачную, Брэст — усё б/у, у добрым стане. Т. у Вілейцы 57040.
• Тэлевізар Orion 64 см; спадарожнікавы камплект НТВ+. Т. у Вілейцы 58509, (8-029) 6586506.
• Новую відэакамеру Samsung, 300 у. а. Т. у Вілейцы 33082.
• Пральную машыну-аўтамат. Т. у Вілейцы 45204.
• KT Grundig 72 см; м/ц Scnaider; тэлефон Simens C-25; пыласос 1800 Вт — усё б/у. Т. у Маладзечне 66411.

МУЗІНСТРУМЕНТЫ
• Клавішы Ямаха-350, мадэль 2002 г. Т. у Маладзечне 97425 (раб.), Валодзя Іваноў.
• Нямецкая піяніна ў добрым стане. Т. у Маладзечне 68868.

МЭБЛЯ
• Мэблю ў добрым стане; дзверы. Т. у Смаргоні 53690.
• Кухню 3 м, новую, танна. Тэл. (8-029) 6116646.
• Шафу 3-створкавую з антрэсолямі, лакіраваная. Тэл. (8-029) 6362963.
• **МЭБЛЮ РБ.** Дастаўка. Т. у Вілейцы 53829, (8-029) 6313007. Падлягае абавязковай сертыфікацыі. Ліц. №260 Вілейскага РВК 28.08.2002-2007.
• Шафу, маслабойку, дыван, пральную машыну. Т. у Вілейцы 33427.

ЖЫВЁЛА
• Першацёлку чорна-пярэстую, ацёл 20.02.2003. Т. у Вілейцы 35107.
• Рабочага каня. Т. у Вілейцы 63519.
• Кабана жывой вагой, 150 кг, цана 2300 руб/кг. Т. у Вілейцы 35107.
• Шчанят нямецкай аўчаркі з радаслоўнай, 4 месяцы. Т. у Вілейцы 33230, 78039.

ІНШАЕ
• **ПОМНІКІ** з мармуровай крошкі. Якасць, рэальныя цэны. Маладзечна, вул. Бухаўшчына, 58 (каля Палаца культуры). Т. у Маладзечне 70656.

• Сотавы тэлефон у камплекце. Тэл. (8-029) 6015576.
• Новыя калёсы (тэлега); агародную магільную на 2 месцы. Т. у Маладзечне 65392.
• Кацёл КС-ТГ-12,5А (газ-цвёрдае паліва). Тэл. (8-029) 6319537.
• Пэйджэр, 4 радкі, 25 у. а.; в/м Панасонік, 80 у. а. Т. у Маладзечне 40438, Юра.
• **КАМП'ЮТЭРЫ PI-PIV, КАМПЛЕКТУЮЧЫЯ, Б/У, ГАРАНТЫЯ. ДАСТАЎКА. Т. у Маладзечне 60583, 64687, (8-029) 6432423.**
• Бібліятэку сусветнай дзіцячай літаратуры (58 тамоў). Т. у Маладзечне 50642.
• Pentium ІІ ММХ. Цана дагаворная. Т. у Маладзечне 31557.
• Відэакамеру Panasonic, фотаапарат Minolta. Тэл. (8-029) 6595609.
• Паляўнічае ружжо ТОЗ-34Е, вертыкалка, 12 калібр. Т. у Маладзечне 35016, (8-029) 6304558.
• Касу (натуральныя валасы). Т. у Маладзечне 62620.
• Бензапілу "Партнёр" б/у, у выдатным стане, ц.230000 руб. Т. у Маладзечне 40969, (8-029) 6026127.
• **КАМП'ЮТЭР INTEL, AMD — Б/У. КАМПЛЕКТУЮЧЫЯ, ГАРАНТЫЯ, РАМОНТ. Т. у Маладзечне 54583, (8-029) 6161705.**
• Спадарожнікавыя сістэмы любой складанасці (НТВ+). Устаноўка. Нізкія цэны. Т. у Вілейцы 57445, (8-029) 6244750.
• Радыётэлефон дальней дзейнасці Харвест-4в. Т. у Вілейцы 51186.
• Ларок і касавы апарат. Т. у Маладзечне 35149, (8-029) 6335024.
• Кіёск з месцам у Маладзечне, можна пасобку. Тэл. (8-029) 6868414.
• Капалку і касілку конныя, акучнікі, саджалку. Т. у Вілейцы 33236.
• Плугі азотныя 2-карпусныя. Т. у Вілейцы 59419 (пасля 18⁰⁰).
• Радыётэлефон Harvest 5-В; аўтамагнітолу Sherwood, надорага. Т. у Вілейцы 57801, (8-029) 6177712.
• Зварачны паўаўтамат, вельмі дорага. Т. у Маладзечне 71788 (раб.), (8-029) 6320803.
• Факсы, аўтаадказчык, GSM — б/у. Т. у Маладзечне 71352.

КУПЛЮ

• **ФОТААПАРАТЫ**, аб'ектывы, **ГАДЗІННІКІ**, грамафоны, абразы, мэблю, фарфор і іншыя старадаўнія рэчы. Т. у Маладзечне 65542, (8029) 6564854.
• Буйную бульбу, цыбулю рэпчатую, моркву, буракі сталовыя. Тэл. (8-029) 6877017, (8-029) 6521971.
• **ФОТААПАРАТЫ**, манету да 1917 г., знакі, антыкварыят. Т. у Маладзечне 65126.
• Шчаня колі (трохколернай масці). Т. у Маладзечне 75468 (аплату званка гарантую пры сустрэчы).
• Зрубы (сасна). Тэл. (8-029) 6530450, (8-029) 6365568.
• Нядорага газасілікатныя блокі. Т. у Маладзечне 67443.
• Старадаўнія даваенныя рэчы. Т. у Смаргоні 51245, (8-029) 6313362.
• Поўны нямецкі акардэон. Т. у Вілейцы 33846.

ЗГУБЛЕНА

• 27 студзеня каля ўнівермага згублены тэлефон "Нокія-3310". Просьба вярнуць за ўзнагароду. Т. у Маладзечне 67865.

ПАТРАБУЮЦЦА

• **РАБОТА Ў МАСКВЕ:** муляры, цесляры-бетоншчыкі, газаэлектразваршчыкі, электрамантажнікі, тынкоўшчыкі-маляры, плітачнікі, сталяры, сантэхнікі, рознарабочыя. Жыллё, рэгістрацыя, медстрахоўка, харчаванне. "Жылбуд". Тэл. (8-029) 6595970.
• Запрашаем на работу ў Расію, Мінск па сумяшчальніцтву ў вашым рэгіёне. Т. у Вілейцы 54984. Пасв. №790116741 Бабруйскага РВК ад 20.02.2002.

ШУКАЮ РАБОТУ

• Шукаю работу па **РАМОНЦЕ ХАЛАДЗІЛЬНІКАЎ.** Т. у Маладзечне 76721.

■ ЭКСПРЭС-АПЫТАННЕ МАЛАДЗЕЧАНЦАЎ

Як падняць сабе настрой?

Сяргей Ласіца, студэнт:

— Іду да сяброў, гуляю па знаёмых месцах. Абавязкова іду на дыскатэкі. Танцую з дзяўчатамі. Пажадана, каб іх было пяцёра.

Дзмітрый Шыцік, шафёр:

— З'есці марожанае. Ведаю, што гэта даказана вучонымі. У мяне ж заўжды добры настрой. Для яго падтрымання ем марожанае 2 разы на тыдзень. Купляю вялікае 200-грамовае марожанае "Сямейнае", дзялюся з жонкай – і абое ў добрым настроі.

Аляксандр Бажко, медык:

— Саджуся ў машыну і ганяю з хуткасцю 150 км/гадз. Тады падымаецца адрэналін у крыві. А гэта дапамагае быць у тонусе.

Сяргей Сцелікаў, беспрацоўны:

— Не трэба яго псаваць. Я, напрыклад, амаль заўсёды ў добрым настроі. Калі яго ўсё ж такі сапсавалі, можна кніжку добрую пачытаць, кіно цікавае паглядзець, з сябрамі пагутарыць.

Падрыхтавала Ірына РАБУШКА.

■ НАДВОР'Е

Мінск	31.1 дзень	31.1 вечар	1.2 дзень	1.2 вечар
ападкі				
атмасферны ціск, мм	729	732	736	737
тэмпература паветра, °С	-7	-11	-12	-17
вільготнасць паветра, %	96	97	96	98
вецер, м/сек	1-3	1-3	1-3	1-3

Вільня	31.1 дзень	31.1 вечар	1.2 дзень	1.2 вечар
ападкі				
атмасферны ціск, мм	738	740	745	745
тэмпература паветра, °С	-8	-11	-9	-13
вільготнасць паветра, %	88	93	97	92
вецер, м/сек	1-3	1-3	1-3	1-3

Чытайце праз тыдзень:

- **Колькі кіламетраў ад Астраўца да Ілы?** А ад Валожына да Svіра? Карта адлегласцей паміж населенымі пунктамі нашага рэгіёну, спіс транзітных аўтазапраўачных станцый ў рубрыцы аўта-мота.
- **Паскрэбачак для малодшай дачкі.** Як пяклі хлеба у нашых вёсках яшчэ зусім нядаўна. Успаміны Фаіны Драгун з-пад смаргонскага Вішнева.

Гараскоп 3 – 9 лютага

Авен (21.03–20.04)

Нецярпенне і непрымірымасць могуць прывесці да сварак і эмацыянальных зрываў. Можа здавацца, што вы блізкія да мэты, але нечакана з'яўляюцца дадатковыя перашкоды, дробныя справы, перарываюцца патрэбныя кантакты. Змяненні на рабоце не прыносяць чаканых вынікаў. Трэба перачакаць гэты перыяд, цяпер абставіны непадуладныя вам.

Цялец (21.04–21.05)

Калі фінансавыя здзелкі не прынеслі буйной сумы грошай, рэкамендуем скласці індывідуальны гараскоп з прагназаваннем. Тым самым вы зможаце пазбегнуць непатрэбнай рызыкі. Цяльцы, народжаныя ў перыяд з 28 красавіка па 1 мая, могуць апынуцца ў заблытаных сітуацыях. Нейкі час вам прыйдзецца больш складана рэалізоўваць свае планы і мары, хаця бачных перашкод можа і не быць.

Блізняты (22.05–21.06)

Жаданне змяніць меркаванне навакольных можа прывесці да спрэчак і сварак. З-за таго, што вашы жаданні будуць ісці ўразрэз з грамадскім настроем, можа з'явіцца няўпэўненасць ў правільнасці выбранага шляху. Калі будзеце несвоечасова праяўляць ініцыятыву, можаце нажыць сабе ворагаў. Каб вытрымаць цяжкасці гэтага перыяду, больш часу знаходзьцеся з роднымі і блізкімі. Зносіны з імі прынясуць вам радасць і прыдадуць аптымізму. Дзіцячае сяброўства, заснаванае па поўным ўзаемаразуменні, можа перарасці ў каханне. Звярніце ўвагу на знаёмых брата ці сястры. Сярод іх можа быць прэтэндэнт на вашы руку і сэрца.

Рак (22.06–23.07)

У першы тыдзень месяца Ракі схільныя будуць займацца грашовымі справамі, якія звязаныя з мастацтвам, музыкай, забавамі. У гэты час у Ракаў узмацніцца сексуальная энергія. Партнёры па шлюбу стануць для вас загадкавымі. Вы будзеце бачыць у іх нейкую тайну і зробіце вывад, што мала ведаеце гэтага чалавека, нягледзячы на пражытыя гады. Гэта сітуацыя разбудзіць у вашай душы рамантыку, адкрые новую старонку ў шлюбных адносінах. На здароўі Ракаў могуць адбівацца дурныя харчовыя прывычкі.

Леў (24.07–23.08)

У Львоў цяпер эмацыянальны пад'ём. Вы з вялікім аптымізмам праявіце высакароднасць сваёй душы, будзеце па-добраму і з разуменнем адносіцца да навакольных. Лёгка будзе наладжваць гарманічныя адносіны ў дзелавых, грамадскіх і рамантычных адносінах. Гэты час можа быць натхняльным для мастакоў і музыкантаў, яны могуць атрымаць культурную падтрымку і прызнанне.

Дзева (24.08–23.09)

Грошы будзеце зарабляць напружанай працай. Прыйдзецца прыкласці для гэтага максімум намаганняў. Не рабіце ніякіх рызыковых укладанняў, не знаходзьцеся ў месцах вялікага зборышча людзей, а таксама ў забаўных установах: там для вас можа скласціся незадавальняючая сітуацыя, звязаная са стратай буйной сумы грошай. У Дзеў, якія займаюцца палітыкай, чакаецца жорсткая барацьба за ўладу, за сваё месца ў грамадскім жыцці. Папулярнасць і прызнанне прыйдуць да вас праз шырокае кола знаёмых у ходзе паездак і сустрэч. Ва ўсіх справах для дасягнення чакаемага выніку неабходна памяркоўнасць, падпарадкаванне законам і кантроль сітуацыі.

Шалі (24.09–23.10)

Дробныя здзелкі, сямейны бізнес, медыцына і садаводства прынясуць вам прыбытак. Таксама папаўненне даходаў можна атрымаць з устаноў закрытага тыпу. Ёсць верагоднасць, што ўплывовая сваячка складзе пратэкцыю і вам удасца прадэманстраваць творчыя напрацоўкі замежным калегам ці проста прыезджым людзям, якія зацікавяцца вашай тэмай. На рабоце сітуацыя паступова мяняецца і вырысоўваюцца контуры не зусім прыемных перспектыў. Аднак змена работы не прывядзе да змены абставін. Спакойна працуйце і павышайце свой прафесійны ўзровень – эмацыянальная рэакцыя можа падарваць вам аўтарытэт і часова спыніць паступленне грошай. Прымайце гэты перыяд як умову для закалкі характару.

Скарпіён (24.10–22.11)

У гэты перыяд вам трэба ўдзяліць больш увагі сваякам, суседзям, вучобе. У адносінах са сваякамі і суседзямі могуць ўсплысці старыя, незавершаныя справы ці ўзнікне паўторная сітуацыя мінулага сумеснага супрацоўніцтва. Так ці інакш, вы будзеце адчуваць падтрымку з іх боку. Палепшыць сваё матэрыяльнае становішча можна ў выніку дзелавога супрацоўніцтва з сумеснымі прадпрыемствамі, продажу прадметаў мастацтва ці раскошы.

Стралец (23.11–21.12)

У прафесійных справах у гэты перыяд варта дзейнічаць разам з блізкімі па духу людзьмі. Ідэі, звязаныя з тым, дзе і як зарабляць грошы, будуць мець поспех і папраўяць матэрыяльнае становішча. Для тых, хто збіраецца павысіць узровень сваёй адукацыі, наступіў самы спрыяльны перыяд. Узрастае працаздольнасць, вы адчуеце прыліў новых сіл і справіцеся з усім даволі хутка і паспяхова.

Казярог (22.12–20.01)

Важна спалучаць старое з новым і пазбаўляцца ад таго, што перастала прыносіць карысць і аджыло. Скарыстайцеся перавагамі, якія даюць вам новыя людзі, новыя дасягненні навукі і тэхнікі. У гэтыя дні вы атрымаеце задавальненне ад адукацыйных спраў. Заняткі з дзецьмі будуць навяваць добрыя ўспаміны аб уласным дзяцінстве. Не ватра давяраць снам.

Вадалей (21.01–19.02)

Унутраная адчуванне, што вас не цэняць, хочуць навязаць адказнасць, стварае цяжкасці ва ўзаемаадносінах з дзелавымі партнёрамі. Тым не менш, сітуацыя спрыяльная для падпісання дагавораў, заключэння шлюбу, завяршэння судовых працэсаў. У гэты перыяд некаторыя сутыкнуцца з пачуццём натхнёнага кахання, але не ўсім яно прынясе спакой. Пад'ём духоўных сіл садзейнічае абнаўленню пачуццяў і большай упэўненасці ў сабе.

Рыбы (20.02–20.03)

Неабходнасць выказаць грамадству сваю пазіцыю можа поўнасцю завалодаць вамі. Чакаецца шмат сустрэч, размоў. Вельмі важна не страціць гэты час на пустую балбатню. Ёсць вялікая верагоднасць, што пачнецца новы этап сур'ёзнай, прафесійнай работы. Узнікнуць новыя абавязкі, будзе праведзена праверка вашай прафесіянальнай кампетэнтнасці. З'явіцца жаданне і магчымасць для пачатку сур'ёзнай работы па выкананні доўгатэрміновых праектаў. Сям'я запатрабуе матэрыяльных укладанняў і маральнай кампенсацыі за нейкія раней зробленыя даўгі.

■ НЯВЫДУМАНЫЯ ГІСТОРЫІ

Прыпынак Гаіці

Зіма. Холад. Вячэрні цягнік марудна рухаецца па замерзлых рэйках у гудагайскім напрамку. Наперадзе станцыя Гауці. У вокнах цемра, у цьмяна асветленых вагонах цішыня і дрымота. І раптам машыніст, як відаць, не мясцовы, абыякавым голасам стомлена абвяшчае:

— Прыпынак Гаіці...

Агульны рогат спыняе цягнік канчаткова. "Абарыгены", задаволена ўсміхаючыся, рушаць да выхаду. Астатнія ў добрым настроі працягваюць падарожжа, з цікаўнасцю прыслухоўваюцца да наступных паведамленняў з дынаміка. Бо невядома, дзе яшчэ здолее спыніцца звычайны гудагайскі дызель.

Вольга БОРБУТ.

Тэлефонныя коды гарадоў рэгіёна: Маладзечна - 01773, Вілейка - 01771, Смаргонь - 01592, Ашмяны - 01593, Валожын - 01772, Мядзел - 01797, Астравец - 01591, Мінск - 017(2)

Рэгіянальная газета

Заснавальнікі: Аляксандр МАНЦЭВІЧ, Дзмітрый ХАРЫТОНАЎ, Ніна МАНЦЭВІЧ.
Пасведчанне № 227.
Галоўны рэдактар Аляксандр МАНЦЭВІЧ.

Інфармацыйна-рэкламнае штотыднёвае выданне для рэгіёна і рэспублікі. Выходзіць па пятніцах. Тыраж 10500 экз. Індэкс 63212 (індывідуальная падпіска), 63369 (ведамасная падпіска). Падпіска праводзіцца пастаянна ў паштовых аддзяленнях рэспублікі. У розніцу – цана свабодная. №5 (406) 31.1.2003. РУП «Друкарня «Перамога», Міністэрства інфармацыі РБ. 222310, Маладзечна, вул. Таўлая, 11. Зак. № 433. Падпісана ў друк у 13.00 30.1.2003

Наш адрас: 222310, Маладзечна, Вялікі Гасцінец, 68а.
ТЭЛЕФОНЫ/ФАКС: (01773) 6-96-67, 5-38-41, 5-07-99.
E-mail: regionnews@promedia.by
http://regionnews.promedia.by

ПРЫЁМ ДРОБНЫХ АБ'ЯЎ

Маладзечна: Вялікі Гасцінец, 68а. **Тэл. 69667, 53841.**
Вілейка: вул. Вадап'янава, 23, капіравальны цэнтр «Парус». **Тэл. 55284.**
Смаргонь: вул. Танкістаў, 8, рэдакцыя «Новой газеты Сморгони». **Тэл. 33077, 34353.**

Разліковы рахунак №3012164030006 у філіяле ААТ «Белзнешэканамбанк» у Маладзечне, код 211, атрымальнік ТАА Рэдакцыя газеты «Рэгіянальная газета», УНН 600288444